

HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 5/2016

Cena \$ 2.50

MAY 2016

Kaple Sv. Kříže na hradě Karlštejně

„Není kaple jinde ve světě tak drahoce, jako je kaple Sv. Kříže na Karlštejně“ napsal Beneš Krabice z Vertmíle, jeden z kronikářů císaře a krále Karla IV. Tato kaple byla zbudována na pokyn Karla IV. Lucemburského (1346–1378) ve Velké věži hradu Karlštejna. Přitom celý hrad Karlštejn měl sloužit jako nová a zcela bezpečná ochranná schránka korunovačních klenotů „Svaté říše římské národa německého“, korunovačních klenotů „Království českého“, Zlatého ostatkového kříže, relikvií křesťanských světců a světic, ale také i cenných listin Svaté říše římské a Království českého. 60 m vysoká a samostatnými hradbami obehnaná Velká věž byla a je součástí důmyslného obranného systému hradu Karlštejna. Přístup do ní byl úmyslně zvolen tak, aby nezvaní příchozí co nejdéle tuto Velkou věž obcházeli, aby z ní mohli být hradní strážníci trvale pozorováni, případně také ostřelováni. Do Velké věže se vcházelo teprve až po průchodu císařským palácem a Mariánskou věží, z níž se pak do Velké věže přecházelo po krytém dřevěném mostu. Přístup k cennostem měl znesnadnit také poměrně namáhavý výstup do 2. poschodí Velké věže Karlštejna po točitém, dosti strmém kamenném schodišti. Hrad Karlštejn byl postaven tak, aby symbolicky připomínal jeruzalémskou Svatou horu s chrámem na jejím vrcholu. Klenoty a relikvie měly odpočívat zcela nahoře, až ve 2. poschodí Velké věže Karlštejna. Středověká kosmografie považovala Jeruzalém za střed křesťanského světa. Karel IV. si přál, aby se Karlštejn stal středem Svaté říše římské...

Hrad Karlštejn byl slavnostně založen dne 10. 6. 1348 za přítomnosti mj. také arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic. Jeho výstavba probíhala v letech 1348 až 1357. Výzdoba interiérů byla dokončena roku 1365, a tehdy byla kaple Sv. Kříže ve Velké věži Karlštejna vysvěcena. Kaple má obdélníkový půdorys cca 9 x 15 m. Kamenné schodiště Velké věže je vyzdobeno nástěnnými malbami ze života sv. Ludmily a sv.

Václava. V kapli Sv. Kříže bylo původně 130 (dnes už jenom 129) deskových obrazů, pocházejících většinou z dílny Mistra Theodorika. Stěny a klenutý strop kaple pokrývá zlacená výzdoba. Do ní byly vsazeny polodrahokamy a skleněné čočky, které na stropní křížové klenbě vytváří iluzi hvězdného nebe. Svislé stěny kaple jsou pokryty leštěnými destičkami z polodrahokamů. Uloženy jsou ve zlaceném štku, v pásech nad zemí vytvářejí pole různobarevných křížů.

K nejčastěji používaným drahým kamenům středověku patřily polodrahokamy zelené, červené, modré a fialové barvy, přičemž každá barva byla nositelkou určitého duchovního poselství. Pro inkrustace stěn na hradě Karlštejně byly užity hlavně červené jaspisy a fialové ametysty, a v menší míře také zelené smaragdy a chryzoprasy, červené rubíny a sardonyxy. Ale také křišťály. Jaspisy symbolizovaly křesťanskou víru v pozemském životě, smaragdy nesmrtelnost a věčný život po našem vzkříšení. Chryzoprasy byly barvou světců a světic, kteří si svým křesťanským životem vysloužili věčný život v Božím království. Červený sardonix byl spojován s krví a s obětí Ježíše Krista na kříži. Byl v něm viděn také duchovní oheň, anebo také červená země, z níž byl stvořen první člověk Adam. Fialový ametyst, atribut pokory a cudnosti křesťanských světců a světic, byl také vnímán jako symbol královského šatu panovníka země, světského i duchovního správce z Boží milosti.

Výzdoba kaple Sv. Kříže na Karlštejně se ideově vztahuje k odkazu sv. Jana Evangelisty a k Lukášovu evangeliu. Představuje duchovní rozměr vlády Karla IV. také i v Království českém, které se za časů jeho panování stalo centrem Svaté říše římské. Posvátný prostor kaple Sv. Kříže i celého hradu Karlštejna měl být ztvárněním Janova vidění nebeského Jeruzaléma jako nového sídla pro obrozený, proto lepší křesťanský svět. Ve výzdobě kaple Sv. Kříže snad proto převládá kombinace

Karel IV. ukládá posvátné ostatky do relikviáře kříže – freska na Karlštejně

zelených a červených, a současně také přítomnost fialových polodrahokamů.

Kaple Sv. Kříže je jedním velkým relikviářem, obdobně jako jím jsou svatyně křesťanského Východu. Do deskových obrazů světců a světic, církevních Otců, papežů a biskupů, do obrazů svatých králů, do přenosných liturgických předmětů i do korunovačních klenotů, tam všude byly zabudovány desítky tělesných ostatků křesťanských světců, které Karel IV. získal při své korunovační cestě do Říma, a také při svých četných diplomatických cestách po Evropě. U přenosných relikviářů, mezi něž počítáme Zlatý ostatkový kříž a české korunovační klenoty s relikviářovou svatováclavskou korunou z doby Karla IV., se objevují i další kombinace polodrahokamů. Nejčastěji kombinace červených rubínů nebo spinelů, modrých safírů, zelených smaragdů, aj., které jsou aplikovány společně s perlami a kamejemi. Inspirací přitom mohly být starozákonní spisy, jako kupř. Ezechielův popis Hospodinova trůnu, nebo i jiné, ve středověku oblíbené texty.

Jiří Kachlík, Česká republika

Foto na titulní straně:
Kaple Sv. Kříže na Karlštejně

Modlitba k Panně Marii od Karla IV.

Narodil se před 700 lety 14. května 1316

Ty Panno Maria, komnato vtěleného Slova:

Jsi studna, ze které lidská přirozenost
načerpala živou, na věky tryskající vodu.

Jsi nejjasnější drahokam panenství,
do jehož čistoty rozlilo Boží slunce své paprsky.
Když se v tobě tyto paprsky odrazily,
osvětlily naše temnoty a svou vřelostí rozžehly
lidská srdce, aby se spalovala láskou k Bohu.

Věrně se podobáš orlici,
která v povětří předstihne ostatní tvory,
ač ji nesou křídla prosté barvy.
Právě tak jsi ty vylétla nad všechny sbory andělů,
ač tě nesla ctnost prosté pokory.
O orlích křídlech zvolal i svatý Jan v Apokalypse,
že byla dána ženě spějící k porodu.
Když ses jako orlice pozvedla do výše a
hřála ses láskou Božího slunce,
omladila jsi starobu celého lidského rodu a
lázní nového zrození jsi smyla stáří.

Jsi pravá matka milosti.
Jméno matky provinění,
která nás svým hříchem oslepila,
jméno Eva, obracíš v Ave, jím nás zavolej.

Ve své laskavé moudrosti jsi nás vydala světlu.
Jako orlice nastavuje slunci svá mláďata, nastavila
jsi ty, která jsi zahnala mračno starého šera,
pravému slunci nás,
aby se jeho žářem osvětlily naše smrtelné oči.

Proto před tvou tvář tvůj adoptivní syn,
jemuž tě tvůj Syn na kříži svěřil, svatý Jan,
nosí znak orlice jako odznak pokory a vítězství.

On nesl i palmu tvého panenství.

Votivní obraz arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi
(po roce 1370)

Před Pannou Marií klečí vlevo císař Karel IV. a
u nohou má erb s říšskou orlicí.

Za ním stojí burgundský král svatý Zikmund.
Vpravo klečí syn Karla IV. a jeho třetí manželky Anny
Svídnické, mladičský Václav IV. s erbem českého lva.
Za ním stojí svatý Václav s knížecí standartou.

Modlící se Karel IV.
císař římský a král český, Otec vlasti

**Kéž by i současní politici a státníci
dokázali prosit Boha o pomoc a
problémy řešit na kolenou !**

LITURGICKÁ ČTENÍ

7. neděle velikonoční - 8. května 2016

1. ČTENÍ - Sk 7, 55-60

Čtení ze Skutků apoštolů.

Štěpán, plný Ducha svatého, pohledl k nebi a spatřil Boží slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici. A zvolal: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici!“ Oni se však dali do velkého křiku, zacpávali si uši a všichni se na něho zuřivě vrhli. Pak ho vyhnali ven za město a začali ho kamenovat. Svědkové si přitom složili svrchní šat k nohám jednoho mladého muže - jmenoval se Šavel. Tak Štěpána kamenovali. A on se modlil: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ Klesl pak na kolena a hlasitě zvolal: „Pane, nepřičítej jim tento hřích.“ A po těchto slovech skončil.

2. ČTENÍ - Zj 22, 12-14. 16-17.20

Čtení z knihy Zjevení svatého apoštola Jana.

Já, Jan, uslyšel jsem hlas, který mi řekl: „Hle, přijdu brzy a moje odplata se mnou, abych odměnil každého podle jeho činů. Já jsem alfa i omega, první i poslední, začátek i konec. Blaze těm, kdo si vypírají šaty; budou mít právo na strom života a na vstup branami do Města. Já, Ježíš, poslal jsem svého anděla, aby vám svědčil o tom, co se týká církevních obcí. Já jsem výhonek z Davidova kořene a Davidův potomek, zářivá jitřní hvězda.“ Duch i nevěsta volají: „Přijď!“ Kdo to slyší, ať také zvolá: „Přijď!“ A kdo žizní, ať přijde: kdo touží po živé vodě, ať si ji vezme zadarmo. Ten, kdo to zaručuje, říká: „Ano, přijdu brzy!“ Amen, přijď, Pane Ježíši!

EVANGELIUM - Jan 17, 20-26

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš pozvedl oči k nebi a modlil se: „Otče svatý, prosím nejen za své učedníky, ale také za ty, kdo pro jejich slovo uvěří ve mne: ať všichni jsou jedno. Jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak i oni ať jsou jedno v nás, aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal. A slávu, kterou jsi dal mně, dal jsem já jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno: já v nich a ty ve mně. Tak ať i oni jsou v dokonalé jednotě, aby svět poznal, že ty jsi mě poslal a žeš je miloval, jako jsi miloval mne. Otče, chci, aby tam, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, aby viděli mou slávu, kterou jsi mi dal, protože jsi mě miloval už před založením světa. Spravedlivý Otče, svět tě nepoznal, ale já jsem tě poznal, a tito moji učedníci poznali, že jsi mě poslal. Dal jsem jim poznat tvé jméno a dám poznat, aby láska, kterou jsi mě miloval, byla v nich a abych byl i já v nich.“

Seslání Ducha svatého - 15. května 2016

1. ČTENÍ - Sk 2, 1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Nastal den letnic a všichni byli společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přičene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby pro-

mlouvali. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé ze všech možných národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Žasli, divili se a říkali: „Ti, co tak mluví, nejsou to Galilejci? Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? My Partové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kapadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Kréťané i Arabové: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky.“

2. ČTENÍ - Řím 8,8-17

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Ti, kdo žijí svému tělu, nemohou se libit Bohu. Ale vy žijete ne podle těla, nýbrž podle Ducha, jestliže skutečně ve vás přebývá Duch Boží. Kdo totiž nemá Kristova Ducha, ten není jeho. Je-li však ve vás Kristus, tělo je podrobeno smrti kvůli hříchu, ale duch je plný života, protože je ospravedlněn. A když sídlí ve vás Duch toho, který z mrtvých vzkřísil Ježíše, pak ten, který z mrtvých vzkřísil Krista Ježíše, probudí k životu i vaše smrtelná těla svým Duchem, který sídlí ve vás. Nuže, bratři, nejsme vázáni povinností k tělu, že bychom museli žít, jak chce tělo. Žijete-li totiž tak, jak chce tělo, musíte umřít; jestliže však s pomocí Ducha ničíte záluďnost těla, budete žít. Neboť všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové. Nedostali jste přece ducha otroctví, že byste museli znova žít ve strachu. Dostali jste však ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: „Abba, Otče!“ Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch svatý, že jsme Boží děti. Jsme-li však děti, jsme i dědici: dědici Boží a spoludědici Kristovi. Musíme ovšem jako on trpět, abychom tak mohli spolu s ním dojít slávy.

EVANGELIUM - Jan 14,15-16.23b-26

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání. A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy. Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo a můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho přibýtek. Kdo mě nemiluje, nezachovává moje slova. A přece slovo, které slyšíte, není moje, ale mého Otce, který mě poslal. To jsem k vám mluvil, dokud ještě zůstávám u vás. Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno ostatní, co jsem vám řekl já.“

Nejsvětější Trojice - 22. května 2016

1. ČTENÍ - Pf 8, 22-31

Čtení z knihy Přísloví

Toto praví Boží Moudrost: „Hospodin mě vlastnil na počátku svých plánů, odpradáva před svými skutky. Od věčnosti jsem utvořena, od začátku, dříve než povstala země. Než byly propasti, jsem se narodila, než byly prameny, bohaté vodou, dříve než byly zaklíněny hory, před pahorky jsem se narodila, dříve než učinil zemi a shromáždění vod, první hroudy země. Byla jsem tam, když rozpínal nebese, když nad propastí vyměřoval obzor, když na výsostech upevňoval oblaka, když dával sílu pramenům oceánu, když určoval moři jeho meze, aby vody nepřekročily jeho břehy, když upevňoval základy země, tu jsem u něho přebývala jak nejmi-

lejší dítě, den co den jsem byla jeho potěšením, před ním jsem si v každou dobu hrála, hrála jsem si na okruhu jeho země, rozkoší mi bylo stýkat se s lidmi.“

2. ČTENÍ - Řím 5,1-5

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jestliže jsme ospravedlněni na základě víry, žijeme v pokoji s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista. Skrze něho totiž máme vírou přístup k této milosti a pevně v ní stojíme. Naše chlouba je také v tom, že máme naději dosáhnout slávy u Boha. Ale nejen to! Chlubíme se i soužením. Víme přece, že soužení plodí vytrvalost. Vytrvalost plodí osvědčenost, osvědčenost plodí naději. Naděje však neklame, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán.

EVANGELIUM - Jan 16,12-15

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Měl bych vám ještě mnoho jiného říci, ale teď byste to nemohli snést. Ale až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, protože z mého vezme a vám to oznámí. Všechno, co má Otec, je moje; proto jsem řekl, že z mého vezme a vám to oznámí.“

Nejsvětějšího Těla a Krve Páně 29.května 2016

1. ČTENÍ - Gn 14, 18-20

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Melchizedech, král Šalemu, přinesl chléb a víno - byl knězem nejvyššího Boha - a požehnal Abrahámovi slovy: „Požehnan buď Abrahám od nejvyššího Boha, který stvořil nebe i zemi. Veleben buď nejvyšší Bůh, který ti vydal do rukou tvé nepřátele.“ Abrahám mu dal desátek ze všeho.

2. ČTENÍ - I Kor 11, 23-26

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'ánům.

Bratři! Co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, roztámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás vydává. To číňte na mou památku.“ Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, číňte to na mou památku.“ Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud nepřijde.

EVANGELIUM - Lk 9, 11b-17

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš mluvil k zástupům o Božím království a uzdravil ty, kdo potřebovali léčení. Začalo se schylovat k večeru. Dvanáct apoštolů k němu přistoupilo a řekli mu: „Rozpusť lid. Ať jdou do okolních vesnic a dvorců, aby si tam našli nocleh a něco k jídlu, protože tady jsme na opuštěném místě.“ Odpověděl jim: „Vy jim dejte jíst!“ Řekli: „Nemáme víc než pět chlebů a dvě ryby, ledaže bychom šli a nakoupili jídla pro všechny tyto lidi.“ Bylo jich totiž na pět tisíc mužů. Řekl svým učedníkům: „Rozsadte je ve

skupinách asi po padesáti!“ Udělali tak a všechny rozsadili. Vzal pak těch pět chlebů a ty dvě ryby, vzhledl k nebi a požehnal je. Lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali lidu. Všichni se najedli dosyta a ještě se sesbíralo plných dvanáct košů zbylých kousků.

10.neděle v mezidobí - 5.června 2016

1. ČTENÍ - 1 Král 17,17-24

Čtení z první knihy Královské.

Jednoho dne onemocněl syn vdovy, u které Eliáš bydlel. Jeho nemoc byla tak těžká, že vydechl duši. Tu řekla matka Eliášovi: „Co mi chceš, muži Boží? Přišels ke mně, abys mně připomněl mou vinu a usmrtil mi syna?“ Eliáš odpověděl: „Dej mi svého syna!“ Vzal ho z jejího klína, odnesl do horní světnice, kde bydlel, uložil ho na svoje lůžko a vzýval Hospodina: „Hospodine, můj Bože, stihneš neštěstím i tuto ženu, u níž jako host přebývám, že dáváš jejímu synu zemřít?“ Pak se třikrát natáhl po délce přes dítě a vzýval Hospodina: „Hospodine, můj Bože, prosím tě, ať se vrátí duše tohoto dítěte do něho!“ Hospodin vyslyšel Eliášovu prosbu a duše se vrátila do dítěte, i ožilo. Eliáš vzal dítě a přivedl je z horní světnice dolů do přízemí a odevzdal ho matce se slovy: „Pohleď, tvůj syn je živ!“ Žena řekla Eliášovi: „Teď tedy vím, že jsi muž Boží a že Boží slovo v tvých ústech je pravdivé!“

2. ČTENÍ - Gal 1,11-19

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťánům.

Prohlašuji vám, bratři, že evangelium, které jsem vám hlásal, není dílo lidské: já jsem ho nepřijal ani se mu nenaučil od nějakého člověka, ale ze zjevení Ježíše Krista. Slyšeli jste přece, jak jsem se kdysi choval, když jsem byl ještě židem: pronásledoval jsem Boží církev, že to přesahovalo všechny meze, a snažil jsem se ji zničit. V horlivosti pro židovství jsem ve svém národě předstihoval mnoho svých vrstevníků, protože jsem byl daleko více než oni zaujat zvyklostmi po předcích. Bůh si mě však už v lůně matky vybral a svou milostí povolal a rozhodl, že mi zjeví svého Syna, abych o něm kázal radostnou zvěst pohanům. Neradil jsem se hned s lidmi ani jsem nešel nahoru do Jeruzaléma k těm, kteří byli apoštoly přede mnou. Odešel jsem do Arábie a pak se zase znova vrátil do Damašku. Za tři roky potom jsem se odebral do Jeruzaléma, abych z vlastní zkušenosti poznal Petra, a pobyl jsem u něho patnáct dní. Z ostatních apoštolů jsem však viděl jen Jakuba, bratra Páně.

EVANGELIUM - Lk 7,11-17

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš šel do města - jmenovalo se Naim. Šel s ním jeho učedníci a velký zástup. Když se přiblížil k městské bráně, vynášeli právě mrtvého; byl to jediný syn a jeho matka byla vdova. Z města ji doprovázel velký zástup. Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto a řekl jí: „Neplač!“ Přistoupil k márám a dotkl se jich. Ti, kdo je nesli, se zastavili. Řekl: „Mládence, pravím ti, vstaň!“ Mrtvý se posadil a začal mluvit. Ježíš ho vrátil jeho matce. Všech se zmocnila bázeň. Velebili Boha a říkali: „Veliký prorok povstal mezi námi“ a „Bůh navštívil svůj lid!“ Tato zpráva se roznesla po celém Judsku i po celém okolí.

ZPRÁVY Z VLASTI

Carolina od 1. do 30. dubna 2016

Politické události

Premiér Sobotka v USA:

Snaha o větší spolupráci

„V tak nejisté době, jako je ta dnešní, bychom měli utužovat spojenectví s těmi, s kterými nás pojí nejen společné cíle, ale především společné hodnoty. Proto považuji za jednu z hlavních priorit budování a prohlubování transatlantické vazby,“ prohlásil podle serveru Ilned.cz český premiér Bohuslav Sobotka v ústavu pro mezinárodní vztahy Brookings Institution. Ve Washingtonu zastupoval ČR 1. dubna na summitu o jaderné bezpečnosti a v Bílém domě se zúčastnil večere pořádané americkým prezidentem Barackem Obamou.

Premiér tak vyjádřil postoje opačné k názorům prezidenta Zemana, který v souvislosti s nedávnou návštěvou čínského prezidenta v Praze řekl: „Je to nový začátek, protože mezi Čínou a bývalou vládou České republiky byly velmi špatné vztahy. Zdůrazňuji bývalou vládou, protože ta vláda velmi podléhala tlaku Spojených států a Evropské unie.“

Sobotka zdůraznil také odkaz Václava Havla, v zahraničí považovaného za větší morální autoritu než u nás, a nutnost sankcí pro Rusko. Vyjádřil i určitou nedůvěru vůči současné ukrajinské vládě: „Potřebujeme funkční vládu. Politická situace tam je nestabilní. V parlamentu je velké napětí.“

Při své cestě po USA se Sobotka věnoval i obchodním

záležitostem. Dohoda s americkou společností GE Aviation by měla zajistit výrobu 500 leteckých motorů na českém území ročně do roku 2020. Prodlužuje se také spolupráce minnesotské Mayo Clinic s brněnským centrem klinického výzkumu. S výkonným ředitelem Americké filmové asociace Christopherem Doddem jednal Sobotka o natáčení zahraničních filmů v Česku. Do naší země lákal významné americké společnosti, například Warner Bros či Twentieth Century Fox.

Česká média informovala také o premiérově cestě do St. Paulu. Tři sta občanů minnesotského města, kde žije asi 85 tisíc lidí s českými kořeny, uvítalo Bohuslava Sobotku v tradičních krojích. Premiér absolvoval prohlídku místní sokolovny, kde se potomci českých přistěhovalců snaží udržovat staré tradice, a navštívil také historickou budovu University Clubu, kde údajně vznikl Velký Gatsby, nejvýznamnější dílo Francise Scotta Fitzgeralda.

Projekt přijímání iráckých uprchlíků končí.

Iráčtí křesťané

se vracejí do Iráku.

„Není možné podporovat projekt, který neplní svůj účel.“ Těmito slovy okomentoval ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) konec přijímání iráckých uprchlíků Nadačním fondem Generace 21. Kabinet tak rozhodl 7. dubna po nečekaném vývoji předchozích dnů, kdy skupina 25 iráckých uprchlíků, která v pátek 1. dubna

opustila ubytovnu v Okrouhlíku u Jihlavy odjela do Německa a zažádala tam o azyl. Proč chtěli Iráčané ČR opustit, není známo. „Vedli jsme o tom s nimi dialog a žádali jsme je, aby uvedli závažné důvody, proč nejsou spokojeni a chtěli by jinam. Bohužel, žádný takový důvod se nám z nich nepodařilo dostat,“ uvedl mluvčí Nadačního fondu Generace 21 Martin Frýdl. Česká republika uprchlíky přijala v rámci systému přesídlovacích kvót navržených EU. Na německém území skupinu okamžitě zadržela policie. Po jejich identifikaci a odmítnutí azylu v Německu budou vráceni do České republiky, odkud mají být vyhoštěni zpět do Iráku.

Pětadvacet iráckých křesťanských uprchlíků, kteří neúspěšně žádali o azyl v Německu, není jediným problémem projektu. Jejich osm krajanů se už vrátilo zpět do rodné země, důvodem má být stesk po domově. Mluvčí Nadačního fondu Generace 21 Martin Frýdl uvedl, že organizace rozhodnutí vlády chápe. Zbýlých 64 vybraných uprchlíků tak už do Česka nepřicestuje, ač to bylo ještě letos v plánu. Česko dosud přijalo 89 uprchlíků z Iráku.

O tématu migrace se diskutovalo i v Evropském parlamentu, který v úterý 12. dubna schválil rezoluci, která podporuje trvalé zavedení kvót o přerozdělování uprchlíků či návrh na zavedení jednotného azylového systému v celé EU. Z 21 českých europoslanců pro ni hlasovali jen dva z řad TOP 09.

Pár dní na to ve čtvrtek 14. dubna se jiná skupina 16 iráckých uprchlíků, která byla v rámci programu Nadačního fondu Generace 21 ubytována v Brně, pokusila odjet do

Německa, policie je však ještě před překročením hranic zadržela. Uprchlíci poté znovu požádali o azyl v Česku a následně byli převezeni do uprchlického zařízení v Zastávce u Brna. V úterý 19. dubna ČT přinesla informaci, že se chce celá skupina vrátit zpět do Iráku. „O nákladech na cestu budeme jednat s Nadačním fondem Generace 21,“ potvrdil na Twitteru Milan Chovanec. České televizi ministr vnitra řekl, že důvody jejich rozhodnutí nezná.

Vláda jak bylo výše uvedeno program Nadačního fondu Generace 21 zrušila. Fond plánoval, že do Česka doveze 153 křesťanských uprchlíků z Iráku. Do zastavení své činnosti jich stihl v Praze, Brně, Okrouhlíku u Jihlavy a Soběšovicích ubytovat 89. Více než polovina z nich se však rozhodla ČR opustit. Někteří odjezdem do Německa, osmičlenná rodina z Brna odletěla zpět do Iráku kvůli stesku po rodné vlasti, další na odlet čekají. Ve skupině 40 uprchlíků, kteří na našem území zůstali, zatím žádný problém nenastal a Generace 21 se o ně nadále stará.

Šedesát pět tisíc dobrovolníků uklízelo Česko

V rámci již 23. ročníku dobrovolnické akce Uklidme svět, uklidme Česko se na 1570 místech po celé republice sešli lidé k uklidu černých skládek ve svém okolí. Akce, která letos vznikla spojením aktivit Českého svazu ochránců přírody a Spolku Ekosmák, zbavila dle organizátorů veřejný prostor až 1600 tun odpadu. Obě organizace doposud fungovaly odděleně a obdobné akce pořádaly s půlročním odstupem. Letošní úklid byl ve srovnání

s předešlými největší - byť se nepodařilo překonat pomyslnou metu statisíce účastníků. Miroslav Kubásek ze Spolku Ekosmák označil účast zhruba 65 tisíc lidí za velký úspěch. Až trojnásobně větší oproti dosavadnímu průměru je letos i podíl recyklovatelného odpadu, který dle odhadu organizátorů může činit až třetinu z celkového objemu. Podle Kubáska je nicméně pro odstranění odpadu z veřejného prostoru zapotřebí především legislativní řešení, které by mohl přinést již chystaný nový zákon o odpadech. V tiskové zprávě organizátoři upozorňují, že „není v moci podobných akcí vyřešit palčivý a komplikovaný problém černých skládek na území republiky“.

Původní kampaň Clean Up the World (Uklidme svět) se zrodila v Austrálii z iniciativy jachtaře a cestovatele Iana Kiernana již v roce 1989, kdy se do ní zapojilo na 40 tisíc dobrovolníků. Od té doby se rozšířila do 130 zemí a získala záštitu od Programu OSN pro životní prostředí. V Česku počet účastníků dlouhodobě roste, přičemž většinu tvoří mladiství a studenti.

Ze Slovenska

Fico hospitalizován.

Parlament začal jednat o programu vlády bez něj, zastoupil ho Pellegrini

Ve čtvrtek 14. dubna hospitalizovali slovenského premiéra Roberta Fica v Národním ústavu srdečních a cévních chorob v Bratislavě. Kvůli zdravotním komplikacím zrušil Fico (Směr-SD) plánovanou návštěvu České republiky. V Praze měl jednat o rozvoji hospodářské spolupráce, cestovního ruchu a o bezpečnosti, ale také o aktuálním dění v Evropě a ve světě.

V rámci slovensko-českých vztahů vždy směřuje první zahraniční cesta nově zvoleného premiéra či prezidenta do České republiky a naopak. Fico se měl setkat s premiérem Bohuslavem Sobotkou a s prezidentem Milošem Zemanem. Oba politici mu prostřednictvím Twitteru popřáli brzké uzdravení a vyjádřili zájem o setkání po jeho rekonvalescenci.

Od pondělí 18. dubna jedná slovenský parlament o programovém prohlášení nového koaličního kabinetu. Vláda, složená ze stran Směr-sociální demokracie, Slovenská národní strana, Most-Híd a Sít, má ve sněmovně většinu křesel (81 ze 150), proto by neměla mít problém se získáním důvěry. Na schůzi sněmovny však musel premiéra zastoupit místopředseda vlády Peter Pellegrini (Směr-SD).

Koalice se chce ve svém programu soustředit především na vytvoření až 100 tisíc nových pracovních míst, na snížení daně ze zisku a zrušení povinnosti firem platit státu stanovenou částku na dani z příjmů v případě, že vykážou ztrátu, a na zintenzívnění boje proti korupci. Zejména poslední zmíněný cíl zdůraznil ve svém projevu Pellegrini. „Korupce představuje závažný společenský a ekonomický problém, který ovlivňuje jak kvalitu života občanů, tak i kvalitu hospodářského rozvoje Slovenské republiky. Zužovávání prostoru pro korupční jednání si bude vyžadovat nejen přijetí dalších legislativních opatření, ale i jejich důsledné uplatňování v praxi,“ uvedl podle serveru ceskenoviny.cz.

Czechia ekvivalentem pro Česko

Jednoslovné označení pro Českou republiku Česko se

zřejmě dočká oficiálního anglického ekvivalentu. Podle předsedkyně Rady Ústavu pro jazyk český Markéty Pravdové lepší varianty není a slovo Czechia má své historické opodstatnění, sdělila v rozhovoru ve středu 13. dubna v internetové televizi DVTV. Jazykovec Rudolf Šrámek se domnívá, že absence úředního jednoslovného názvu ztěžuje kontakt se zahraničím. O název se vedl spor, mezi alternativy patří i Czechlands, ke kterému se přiklání například textař Michal Horáček. Ministr zahraničí Lubomír Zaorálek je přesvědčen, že Czechia je variantou, která zemí pomůže, a hodlá ji prezentovat v OSN.

Freudův Příbor se stal Historickým městem roku 2015

Na Pražském hradě se 19. dubna udílela cena za nejlepší realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón. V letošním 22. ročníku ji získalo moravské město Příbor, jež je známé především jako rodiště psychoanalytika Sigmunda Freuda. Soutěž o titul Historické město roku pořádá Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska společně s Ministerstvem kultury a Ministerstvem pro místní rozvoj.

Vyhlášení výsledku soutěže se uskutečnilo u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel, který připadá na 18. duben. Do užšího výběru letos postoupilo celkem 14 měst: Praha 1, Jindřichův Hradec, Boskovice, Karlovy Vary, Jičín, Frýdlant, Příbor, Šternberk, Letohrad, Klatovy, Kutná Hora, Litoměřice, Brtnice a Luhačovice. Posuzuje se především rychlost a kvalita obnovy kulturních památek a také míra využití po-

skytnutých dotací od Ministerstva kultury.

Historická část města Příbor je už od roku 1989 městskou památkovou rezervací. Posledních deset let město usilovalo o obnovu piaristického kláštera a revitalizaci přilehlých zahrad, kterou v loňském roce dokončilo. Přes osm milionů korun získal Příbor na státních dotacích, které do revitalizace investoval s dalšími 15 miliony. Z ministerského programu loni čerpal na jiné akce 440 tisíc korun. „Není to jen o památkách, ale i o zvycích a o tom, jak k tomu občané přistupují. Komise, která u nás byla, obdivovala, že obnovujeme tradice a podobné věci,“ řekl při převzetí ceny příborský starosta Bohuslav Majer (ČSSD).

Prahou prošel pochod proti antisemitismu

Několik stovek lidí se v neděli 17. dubna zúčastnilo 13. ročníku akce Kulturou proti antisemitismu, jejíž součástí byl i Pochod dobré vůle. Účastníci se sešli na náměstí Franze Kafky, odkud dorazili památku obětí holocaustu. Pochod pokračoval do Valdštejnské zahrady, kde setkání vyvrcholilo kulturním programem. Akci organizovala česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ).

Účastníci pochodu dorazili přes židovské město k Rudolfinu za zvuků šofarů, hebrejských písní a hesel podporujících stát Izrael. Na Palachově náměstí přečetli studenti z Německa i z Česka jména a životní osudy několika obětí holocaustu a společně se všemi přítomnými uctili jejich památku minutou ticha.

Ve Valdštejnské zahradě program pokračoval shromá-

žděním Všichni jsme lidi. V areálu sídla Senátu vystoupili pamětnice holocaustu Doris Grozdanovičová, ministr kultury Daniel Herman (KDU-ČSL) nebo izraelský velvyslanec Gary Koren. Cílem akce je podle ICEJ mobilizace občanů, kterým není lhostejný vzrůstající antisemitismus v Evropě.

Ekonomika

Banky v Česku poskytují nejlevnější hypotéky v historii

Úroková sazba v březnu sjednaných hypoték klesla na historické minimum, ukazuje statistika firmy Fincentrum Hypoindex, zveřejněná tuto středu. I v současnosti nabízejí české banky rekordně nízké úroky, v průměru 1,97 %. Nestandardně vysoký je i finanční objem hypoték, sjednaných v prvním čtvrtletí letošního roku, který činí celkem 190,42 mld. korun.

Radikální snížení průměrné úrokové sazby je výsledkem konkurenčního boje bank. Ty se snaží uzavřít co největší množství hypotečních smluv, než vejde v platnost nový zákon, který už prošel vládou a poslanci o něm budou hlasovat na jaře. Norma by měla umožnit předčasné splacení dluhu, navýšeného pouze o účelně vynaložené náklady. Spotřebitelům v prokazatelně těžké životní situaci by poplatky měly odpadnout úplně a celkově by měl zákon přinést podmínky výhodnější pro spotřebitele než pro banky.

Objevují se i varování, že obrovský zájem o levné hypotéky by mohl vést k přetížení bankovních systémů. „Už nyní vidíme, že některé banky jsou na hranici svých procesních kapacit,“ svědčil se se svým znepokojením Libor Ostatek, ředitel makléřské

společnosti Golem Finance, serveru Aktuálně.cz. Současné úrokové minimum však podle Josefa Rajdla, vedoucího analytika společnosti Fincentrum, beztak nevydrží dlouho.

Kurzovní lístek

26. 4. 2016 (střed)

EUR, 1	27.025
Kanada, 1	18.932
USA, 1	23.946

Kultura

ČT představila nové projekty, pokračování se dočká i První republika

Více než 400 nových projektů natočí Česká televize. Kromě dokumentů, které tvoří polovinu připravovaných pořadů, představila ve čtvrtek 31. března na tiskové konferenci také 33 novinek z oblasti hrané tvorby, mezi nimiž se objeví i čtyři nové seriály. S novou řadou se vrátí i divácky oblíbené První republika či Život a doba soudce A. K.

Pokračování První republiky bude mít oproti první řadě méně dílů, konkrétně 13. Jan Maxa v roli kreativního producenta věří, že seriál díky tomu získá větší spád a jednotlivé epizody budou dramatictější. Děj se o deset let posune a příběh začne Jaroslavovým propuštěním z vězení. Tvůrci se chtějí zaměřit i na téma ženské emancipace na konci 20. let minulého století, které se projeví hlavně v dějové linii Magdaleny, která se po rozvodu s Vladimírem úspěšně zapojí do rodinného byznysu. „Těším se, že se Magdalena posune jinam, že se z té hodné holky stane žena a bude se rvát i za jiné věci než jen za lásku. A samozřejmě cítím odpovědnost, protože Magdalena se stala pro diváky velmi oblíbenou postavou,“ řekla ke své

roli Veronika Arichteva.

Mezi premiérové seriály patří Inspektor Max s Jurajem Kukurou v hlavní roli či nový režijní počín Jana Prušinovského Most, pod jehož scénářem je podepsán Petr Kolář.

Diváci se dočkají i čtyř minisérií – doktor Runa (Ivan Trojan) se s dvojicí detektivů (Aňa Geislerová a Jiří Dvořák) vrátí pod taktovkou Jiřího Stracha v Krvi démona, Tomáš Bařina natočí kriminální thriller ze šumavských lesů Vzteklin, Martin Finger bude stát proti Ondřeji Vetchému v psychologickém dramatu Spravedlnost a tvůrci Světa pod hlavou nás v adaptaci slavného seriálu Life on Mars vrátí v čase do Československa roku 1982. Radim Špaček, jeden z režisérů posledně jmenované minisérie, řekl: „Na rozdíl od předlohy se náš hrdina dostane nejen do minulosti, ale také do úplně jiného režimu. Dokonce se mu zpočátku v komunismu líbí. Je oslněn tím, že se ocitl v prostředí svého dětství. Teprve postupně se mu začíná ten režim zajídat a chce se čím dál zoufaleji dostat pryč. Začne si uvědomovat, že je to opravdu jedna velká klec a velký průšvih. Myslím si, že tím se nám podařilo původní námět ještě prohloubit.“

K 40. výročí vzniku Charty 77 připraví Česká televize řadu dokumentů, které se nesoustředí jen na rok 1977, ale i na celé období tzv. normalizace. Příběhy 20. století navazují na stejnojmenný projekt Českého rozhlasu, který ve spolupráci s neziskovou organizací Post Belium přináší vzpomínky pamětníků na důležité události československé historie. Televize se odklání od formátu

medailonů jednotlivých osob a zaměřuje se na širší témata, ke kterým přidává svědeckví pamětníků. Šestidílný cyklus Vyhánění po chartě pak mapuje osudy signatářů donucených režimem k emigraci a dokument Příběh třetí lidské pochodně vypráví o Evženu Plockovi, komunistovi, který se v roce 1969 na protest proti okupaci Československa upálil v Jihlavě.

Když nemůžeš, tak přidej.

Vychází komiks o Emilu Zátopkovi

Na pulty knihkupectví se dostává příběh o české sportovní legendě Emilu Zátopkovi. Dílo s názvem Zátopek ...když nemůžeš, tak přidej! vzniklo na základě nepoužitelného scénáře k filmu, jehož autorem je spisovatel Jan Novák. Výtvarník Jaromír Švejdík následně přijal nabídku na vytvoření komiksové knihy, na jejíž finální podobě se podíleli oba autoři.

Publikace se snaží přiblížit život čtyřnásobného olympijského vítěze čtenářům, kteří jeho úspěchy už nezažili, i těm, kteří při čtení budou nostalgicky vzpomínat. Autoři si vybrali ze Zátopkova života, jak vyhrál maraton, který předtím nikdy neběžel, a také to, jak se zastal běžce Stanislava Jungwirtha, kterému komunistická moc chtěla zabránit v účasti na olympijských hrách. „Zátopek řekl, že bez Jungwirtha, jehož otce režim z politických důvodů věznil a středotratář měl zůstat doma, na olympijské hry do Helsinek 1952 nepoletí. Dva dny stávkoval a kamarádovu účast na olympiádě vydupal,“ uvádí Jan Novák na serveru iDnes.cz.

Komiksový tvůrce Jaromír Švejdík, který je znám pod pseudonymem Jaromír 99 a také svou prací na grafickém

románu Alois Nebel, se snažil v díle evokovat dobu 50. let minulého století. Toho docílil tak, že ke kontrastu černé a bílé, který běžně používá, přidal i cihlově rudou. „Zaujaly mne odstíny typické pro propagandistické plakáty těch let,“ říká Švejdlík na webu České televize. Pro Jana Nováka znamenal příběh o Zátopkovi debut na poli komiksu, k čemuž ho neplánovaně dovedlo, že se ne-realizoval film podle jeho scénáře. „Nic se nedělo, tak mě napadlo, že scénář se dost podobá komiksovému libretu. Filmový scénář a libreto se totiž dají zaměnit, navíc komiks může obsahovat postřehy, zajímavosti či anekdoty, které by se do filmu dát nedaly,“ dodává na iDnes.cz.

Komiks společně připravila nakladatelství Argo a Paseka. Emilu Zátopkovi, který vytvořil celkem třináct světových rekordů, se věnuje i výstava v pražské Art & Event Gallery. K vidění jsou zde velkoformátové komiksové kresby Jaromíra 99 doplněné o jeho předchozí tvorbu. Stejně jako komiksu jí vévodí motto Emila Zátopka Když nemůžeš, tak přidej!

Básníky čekající na zázrak vidělo za první víkend přes 40 tisíc diváků, vedou v návštěvnosti

Šestého pokračování legendární filmové série s názvem Jak básníci čekají na zázrak se diváci dočkali 14. dubna. Scenárista Ladislav Pecháček se po dvanácti letech již tradičně spojil s režisérem Dušanem Kleinem a vytvořili svět básníků, kterým už sice není osmnáct, ale neztratili naději ani elán do života.

Prvotní impulz k natáčení však vyslal producent Miloš Šmíd Majer. Osm let od premiéry páté části nastínil

Pecháčkovi základní Kleinův nápad. Režisér totiž „tajně“ přemýšlel o pokračování – co kdyby se Štěpán (Pavel Kříž) musel sám starat o dvanáctiletého syna, s občasnou pomocí kamarádů Kendyho (David Matásek) a Karase (Lukáš Vaculík)? Za dva týdny přišel mail: „To není špatný, ten se bude jmenovat Štěpán Junior a bude nadprůměrně inteligentní...“

Jelikož Štěpán nezvládá otcovské povinnosti, jeho okolí se mu snaží najít novou lásku. Občasně návštěvy u Vendulky Utěšitelky (Eva Jeničková), která nabízí své náruči nešťastným chlapcům od prvního dílu, nestačí. Naštěstí se na scéně objeví nová sousedka, svobodná fotografka Zuzana Rybářová (Linda Rybová).

Poslední Básníky pochopí i diváci nepolíbení starými díly. Na druhé straně skalní fanoušci jistě ocení nespočet narážek na předešlou pentalogii (Jak svět přichází o básníky, Jak básníci přicházejí o iluze, Jak básníkům chutná život, Konec básníků v Čechách a Jak básníci neztrácejí naději). Tvůrci zachovali původní obsazení, díky kterému si film udržuje osobité kouzlo, i když od prvního dílu uplynulo neuvěřitelných 34 let.

„Dávám do role Štěpána co nejvíce ze sebe a pochopitelně s ním stárnu. Jsem s ním už od svých 19 let a je mi čtyřiapadesát, což je svým způsobem unikátní. I pan režisér říkal, že to ve světové kinematografii nemá obdoby,“ citovala ČTK minulý týden Pavla Kříže (18. dubna mu bylo 55). K osvědčeným tvářím přibýly i nové (Linda Rybová, Filip Antonio), jež přinesly osvěžení a dějové zvraty. Nechybí ani nepostradatelné animace Adolfa Borna a

legendární hudba Jaroslava Uhlíře.

Na nejznámějším filmovém serveru csfd.cz se objevily první rozporuplné reakce veřejnosti. Někteří recenzenti hodnotí film velmi pozitivně, našli se ale i jedinci, kteří neváhali označit snímek za odpad. Oblíbení Básníci mají potenciál obsadit čelo žebříčku nejnavštěvovanějších filmů v českých kinech. Během prvního víkendu od distribuce zhlédlo film přes 43 tisíc diváků a zařadilo jej na průběžné první místo, jak uvádí tabulka Unie filmových distributorů.

Začaly oslavy Světového dne knihy a autorských práv

Oficiálním představením CD autorského čtení Kniha ti sluší, které pořádá Svaz českých knihkupců a nakladatelů (SČKN), odstartovaly oslavy Světového dne knihy a autorských práv. Ukázky ze své tvorby načetli přední čeští spisovatelé, jako například Michal Viewegh, Bogdan Trojak a Petr Stančík, kteří se rovněž zúčastnili křtu, jenž se konal 18. dubna v knihkupectví Kniha Dobrovský na Václavském náměstí. Oslavy pokračují až do konce týdne. Základním cílem kampaně Kniha ti sluší je prezentovat knihu jako předmět, jenž patří ke každodennímu modernímu životnímu stylu. „Tím, že má člověk v ruce knihu, že čte, třeba i ve veřejném prostoru, se stává pro své okolí zajímavější,“ komentoval znovu oživený knižní trend předseda SČKN Martin Vopěnka. Křtu se zúčastnili i ředitel Nadačního fondu Českého rozhlasu Světluka Přemysl Filip a výkonná ředitelka Nadace Leontinka Barbara Hucková, kteří přiblížili jeho charitativní rozměr. CD autorského čtení Kniha ti sluší, na

jehož tvorbě se podíleli kromě zmíněných spisovatelů Petra Soukupová, Václav Kahuda či Halina Pawłowska, se budou v době od 18. do 23. dubna přikládat ke každé knize, prodané v některém z knihkupectví zapojených do projektu. CD zakoupili knihovníci a výtežek z akce pomůže zpřístupnit knihy lidem se zrakovým postižením.

Japonská slavnost Hanami: Pražské Dejvice rozkvetly sakurami

Japonský svátek Hanami, který lze doslova přeložit jako „hledění na květy“, je tradiční oslavou jara v jeho plném rozpuhu. Připadá každoročně na březen a duben, tedy na období, ve kterém začínají kvést stromy. V Japonsku se jedná o jednu z nejoblíbenějších slavností, která si získává stále větší pozornost i v evropských zemích. V úterý 19. dubna se připojila i Praha, a to díky Vysoké škole chemicko-technologické, jejíž fakulta sídlí v Dejvicích. Místní studentský kampus se pyšní malou alejí unikátních sakur neboli japonských třešní, jejichž rozkvetlé světle růžové květy jsou symbolem svátku Hanami. Vzácné dřeviny zde zasadili akademici z katedry instrumentální analýzy VŠCHT už v roce 1979. Hanami se začalo slavit na Ústavu energetiky VŠCHT poté, co se zdejší docent a znalec sakur Luděk Jelínek vrátil v roce 1999 ze svých studií v Japonsku. Škola si tak Hanami připomíná osmnáctým rokem, letos podruhé se však konala akce pro širší veřejnost. Program zahrnoval ukázkou japonského bojového umění, tematické občerstvení a celý den zde zněla stylová živá hudba. „Hanami je především oslava přátelství a setkání, společně relaxujeme pod rozkvetlými stromy,“ říká jedna z návštěvnic.

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Papež František navštívil řecký ostrov Lesbos

Spolu s konstantinopolským patriarchou Bartolomějem I. i arcibiskupem aténským Hieronymem II. navštívil papež František v sobotu 16. dubna 2016 ostrov Lesbos a v něm uprchlický tábor Moria, kde čeká přes 2500 žadatelů o azyl.

Cirkevní představitelé zde chtěli místní povzbudit svojí blízkostí, osobními setkáními a ujištěním, že v jejich těžkostech nejsou sami. Před shromážděnými utečenci také jednotlivě promluvili. František začal slovy: „Přišel jsem spolu se svými bratry patriarchou Bartolomějem a arcibiskupem Hieronymosem jednoduše proto, abych byl s vámi a naslouchal vašim příběhům. Přišli jsme, abychom obrátili pozornost světa na tuto vážnou humanitární krizi a prosili o její řešení. Jako lidé víry si přejeme spojit svoje hlasy a otevřeně mluvit vašim jménem. Doufáme, že svět bude věnovat pozornost této tragické a opravdu skličující nouzi a odpoví způsobem, který bude hoden našeho společného lidství.“

Na závěr promluv podepsali tři cirkevní představitelé společnou výzvu určenou všem národům a politickým představitelům, k tomu, aby začali celou situaci řešit a vyvarovali se laxnímu přístupu: „Tragédie nucené migrace a vysídlování zasáhla miliony lidí a ve své podstatě je krizí lidstva, volající po solidární, soucitné a velkorysé odpovědi a okamžitým praktickém poskytnutí prostředků. Apelujeme z Lesbu na mezinárodní společenství, aby s odvahou odpovědělo na tuto ohromnou humanitární krizi a příčiny, na jejichž pozadí vznikla, prostřednictvím diplomatických, politických a charitativních iniciativ a společného úsilí, jak na Blízkém východě tak v Evropě,“ stojí v deklaraci.

Papež František se na návrh svého poradce rozhodl přivést do Říma tři syrské rodiny uprchlíků. Tento nápad vnímal jako „inspiraci Ducha svatého“. Jedná se o muslimské rodiny, dohromady 12 lidí, z nichž je šest dětí. Podporu běženců převezme Vatikán, zpočátku se ale o ně bude starat cirkevní komunita Sant Egidio. Přijetí těchto uprchlíků papež vysvětluje jako gesto soucitu a zároveň tím vyjadřuje svůj kritický postoj k uzavírání evropských hranic.

Papež František tuto apoštolskou cestu počítá jako jednu z nejtěžších. Na palubě letadla cestou zpět do Říma se novinářům svěřil: „To, co jsem dnes viděl, to co vy jste viděli v uprchlickém táboře, vás rozplácne.“

Ke své návštěvě ostrova Lesbos se vrátil ještě po návratu do Říma při tradiční nedělní modlitbě Regina Caeli. Poděkoval všem za modlitby a dodal: „Viděl jsem spoustu bolesti! Chci vám vyprávět jeden případ mladého muže, kterému není ani 40 let. Potkal jsem jej včera s jeho dvěma dcerami. Je to muslim a vyprávěl mi, že byl ženatý s křesťankou. Měli se navzájem rádi a respektovali se. Jeho žena však bylo zavražděna teroristy, protože nechtěla zapřít Krista a žít s ním. Je to mučednice. Onen muž usedavě plakal...“

Polsko si připomnělo 1050. výročí příchodu křesťanství

Prvním polským panovníkem, který se nechal pokřtít, byl v roce 966 kníže Měšek. Podle historiků jej k tomu motivoval sňatek s dcerou českého knížete Boleslava I. kněžnou Doubravkou. V současnosti patří Polsko v rámci Evropy k zemím, kde je vliv katolické církve na společnost nejvýraznější, což ještě posílil nástup

jednobarevné konzervativní vlády strany Právo a spravedlnost.

Do polského Hnězda, centra oslav, vyslal svého zástupce i papež František. Je jím kardinál Pietro Parolin. Nechyběl například ani maďarský kardinál a předseda CCEE Peter Erdő. Podle jeho slov Měškův čin „přispěl k evropské jednotě“. Gdaňský arcibiskup Slawoj Leszek Glódz zase připomněl, že pozice církve v Polsku nebyla vždy jednoduchá. Dnes je podle jeho názoru výrazně lepší než například během půlstoletí komunistické vlády, která se snažila omezovat roli víry v životě Poláků. Program slavností, který začal ve čtvrtek 14. dubna zahrnoval ekumenickou modlitbu na místě pozůstatků někdejšího hradu a kaple z Měškových dob poblíž Hnězda a vyvrcholil mší, kterou sloužil kardinál Parolin. V pátek a sobotu oslavy pokračovaly v Poznani.

Sv. Vojtěcha si letos připomněli i v Římě

V sobotu 23. dubna jsme si připomněli 1060 let od narození sv. Vojtěcha. Památku českého biskupa a mučedníka uctili letos i v Římě. Velvyslanectví Maďarska, České, Slovenské, Polské republiky se rozhodla uspořádat při této příležitosti koncert k počtu sv. Vojtěcha. Uskutečnil se v předvečer svátku, tedy 22. dubna od 19 hodin v kostele Santo Stefano Rotondo. Následující den, v sobotu 23. dubna, byla v basilice sv. Petra ve Vatikánu v 10 hodin sloužena mše svatá ze svátku sv. Vojtěcha; hlavním celebrantem byl kardinál Miloslav Vlk. Službu u oltáře měli na starosti bohoslovci papežské koleje Nepomucenum.

Generálním sekretářem ČBK byl zvolen P. Stanislav Příbyl

19. dubna 2016 byl na 105. plenárním zasedání České biskupské konference (ČBK) v Hejnicích zvolen nový generální sekretář ČBK: stal se jím P. Stanislav Příbyl. Svého úřadu se ujme 1. října 2016, zaměstnancem sekretariátu ČBK již ale bude od 1. května.

Stanislav Příbyl CSsR se narodil 16. listopadu 1971 v Praze-Strašnicích. Vystudoval Střední průmyslovou školu zeměměřičskou. Po maturitě nastoupil do noviciátu v polské Lubaszowé (1990-1991), a následně složil řeholní sliby v kongregaci redemptoristů. V letech 1991-1996 studoval na KTF UK a zároveň absolvoval formaci v pražském Arcibiskupském semináři. Po vysvěcení na kněze (1996) byl farním vikářem na Svaté Hoře (1996-1999) a farářem tamtéž (1999-2008). V letech 2002-2011 zastával úřad provinciála pražské provincie redemptoristů. V roce 2004 se stal prezidentem Arcidiecézní charity Praha. Působil zde do konce roku 2008. V témže roce byl jmenován členem kněžské rady v Pražské arcidiecézi. V roce 2012 získal na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze licenciát teologie, v roce 2014 získal tamtéž doktorát z teologie. V současné době studuje finanční management na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. 1. ledna 2009 byl jmenován generálním vikářem litoměřické diecéze. Mezi jeho oblíbené činnosti patří fotografování, historie a hudba; v letech 1985-1990 působil jako varhaník v různých pražských kostelech, především ve své domácí farnosti v Praze-Strašnicích; této zálibě se rovněž věnoval i v kněžském semináři.

Podle zpráv České biskupské konference

Den modliteb za pronásledované křesťany

6. neděle velikonoční (letos připadá na 1. května) je v katolické církvi věnována modlitbám za pronásledované křesťany. Jde o naléhavý úkol, protože zemí ve kterých se situace křesťanů v uplynulém roce zhoršila je víc, než zemí, kde zaznamenáváme nějaké zlepšení. Zvláště v regionu Blízkého východu pokračuje agrese džihádistů proti křesťanům a ostatním náboženským menšinám. Jsme svědky pokusu o úplnou likvidaci křesťanských církví v regionu.

Křesťané jsou diskriminováni ve 139 zemích, což je více než 70% zemí světa. A jsou mezi nimi i ty nejlidnatější – Čína a Indie. Pronásledování křesťanů nabývá v těchto zemích v různé míře různých podob - od společenské diskriminace, nerovného přístupu ke spravedlnosti a omezování náboženského života až po únosy, nucené konverze, vyhánění, zotročování, věznění, mučení, popravy, atentáty a genocidu (islámský stát - IS).

V celosvětovém měřítku tvoří křesťané 80 % všech pronásledovaných pro náboženské přesvědčení. V současné době je každý desátý křesťan kvůli své víře v Ježíše Krista obětí diskriminace, pronásledování nebo čelí hrozbě smrti. Ve světovém měřítku se jedná až o 200 miliónů křesťanů. Ve 20. století se nejhorší perzekuce církví odehrály v komunistických zemích, přičemž kruté pronásledování ještě stále trvá v Koreji (KLDR). V posledních desetiletích se ale těžší agrese přesunulo do islámských států. Nejhorší je Saúdská Arábie, kde netolerují žádný projev neislámského náboženství. Prohřešky proti právu šaría jsou trestány podobně brutálně jako v IS. Džihádistický teror proti křesťanům pokračuje také v Nigérii a Pákistánu.

Mlčení

Počty zabitých, zraněných nebo vyhnaných křesťanů jsou obrovské. Někteří autoři proto hovoří o globální válce proti křesťanům. Křesťané v krizových oblastech si často stěžují na nedostatečný zájem a podporu ze strany západních církví. O důvodech proč církve na západě mlčí uvažoval americký autor John Allen. Podle Allena v mnoha křesťanských denominacích sílí představa, že primární funkcí náboženství je podporovat vnitřní mír a klid. Zprávy o muslimech, kteří unášejí křesťanské dívky a ženy, nutí je k sňatku a přestupu na islám, nebo o věznění eritrejských křesťanů v železných kontejnerech, jsou zneklidňující a nepříjemné a takové zprávy někteří křesťané na Západě nevyhledávají.

Křesťané také mají tendenci nedívat se za hranici společenství, ve kterém žijí, a jsou zavaleni a unaveni množstvím požadavků na charitativní a solidární pomoc úplně všeho pod sluncem.

Církve investovaly mnoho energie do mezináboženského dialogu a bojí se ho narušit např. poukázáním na islámský útlak křesťanů. Politici, ale i představitelé církví se zdráhají islám za nadřazenost k jinověrcům kritizovat. Je za tím pochopitelná snaha neradikalizovat umírněné muslimy a dál nezhoršovat situaci křesťanů a zároveň neriskovat obvinění z islamofobie. Vidíme ale, že se tento přístup neosvědčil - křesťané jsou ve stále větším nebezpečí a navíc jejich situace zůstává světové veřejnosti utajena.

Co dělat?

Ježíš křesťanům předpověděl, že budou tupeni, zesměšňováni, pronásledováni a zabijeni pro jeho jméno. My, kteří pronásledování nejsme, bychom neměli nečinně přihlížet s tím, že to tak je správně, když to Ježíš předpověděl v blahoslavenstvích. Pro křesťany platí zvláštní povinnost vyplývající z evangelia. Křesťan je křtem začleněn do těla Kristova a „Trpí - li jedná část, trpí s ní částí všechny“ (1. Kor 12:26.) Nemůžeme tedy mlčet!

Prosím Vás proto, abyste zláště o 6. neděli velikonoční v modlitbách prosili za naše pronásledované bratry a sestry i za jejich pronásledovatele. Na tyto úmysly však pamatujte i nadále po celý rok.

Kromě modlitby je možné pronásledovaným křesťanům pomoci také prostřednictvím specializovaných organizací (Charita, CSI, řeholní řády, atd...)

Doufám, že silný hlas na podporu pronásledovaných křesťanů dolehne z naší církve až k uším těch, kteří mají moc a možnost situaci křesťanů i prakticky řešit. Hájení náboženské svobody, by mělo být jednou z priorit jak pro představitele církví, tak i pro politiky.

*Ing. Monika Kahancová
výkonná ředitelka*

*Křesťanské mezinárodní solidarity - CSI CS
www.csi-cr.cz*

Každý život má věčnou hodnotu

Když od táborového lékaře dostala rozkaz zabít nově narozené děti, odpověděla rozhodně: „Ne, to nikdy. Děti se nesmějí zabít!“ Po celé dva roky dávala všanc svůj život, aby tak zachránila život nově narozených dětí.

Stanislawa Leszczyńska, odvážná porodní asistentka, byla v době svého věznění v koncentračním táboře v Osvětimi u více než tři tisíc porodů. Všechny děti se narodily zdravé a nedošlo nikdy k žádným komplikacím. Když čteme o její práci, napadají nás dvě myšlenky: že máme co dělat se svatou a že se díky její důvěře v Boha a Matku Boží v osvětimském peklu den co den odehrával zázrak.

Dětství a mládí

Stanislawa Leszczyńska se narodila 8. května 1896 v Lodži. Byla jedním z osmi dětí. Pět z nich zemřelo jako nemluvňata. Kromě ní přežili ještě dva mladší bratři. Když byla Stanislawa malá, povolali jejího otce na pět let do ruské armády. Všechny obtíže, jak udržovat domácnost, padly tehdy na její matku, která začala pracovat v továrně Poznaňského a musela trávit 14 hodin denně mimo dům. Když matka nebyla doma, o mladší sourozence a o domácnost se starala Stanislawa. V roce 1908 celá rodina odjela do Brazílie, kde hledali zlepšení své materiální situace. Po dvou letech se ale všichni vrátili do Polska a usadili se na lodžském předměstí – ve čtvrti Bałuty. Stanislawa se vrátila k přípravě na zkoušky k přijetí na gymnázium, kterou předtím přerušila kvůli odjezdu, a zároveň rodičům pomáhala v malém obchůdku. V dobách první světové války pracovala v Úřadu pomoci obětem války. Už tehdy mohla v praxi realizovat svoji touhu pomáhat bližním.

V rodinném prostředí se naučila milovat Boha. Zvláště matka vstúpila Stanislawě víru v jeho péči a naučila ji čerpat síly ze systematické, horoucí modlitby. Otec byl člověk příjemný a otevřený pro druhé – to po něm Stanislawa zdědila

mírnou povahu a zájem o svět. Rodiče své jediné dceři odkázali představu rodiny spojené pevnými pouty lásky a důvěry; měla ji zakrátko příležitost realizovat ve svém životě.

Malé nebe

V roce 1916 se vdala za Bronislawa Leszczyńskiego a měla s ním čtyři děti. Jejich láska byla silná a naplněná romantikou. Stanislaw se podařilo vytvořit domácí krb, v němž vládla atmosféra tepla, lásky, pochopení a vzájemné péče. Velmi důležitá byla i společná modlitba – od Ježíše a jeho Matky se učila, jakým způsobem své děti milovat. Připadalo jí, že nejlepší náboženskou výchovu získají děti doma. V jejich vzpomínkách se velmi často objevuje obraz modlící se matky. Každodenní společné jídlo umožňovalo rozhovory a sdílení událostí dne. Jeden ze synů po letech vzpomíná: „V naší rodině byla na prvním místě láska. Projetovalo se to mj. v pěkných vzájemných vztazích. Když jsme byli doma, celý svět byl daleko od nás. V domě vládly jiné zvyky: byla písnička, vtip, políbení, pohled do očí, květiny. Malé nebe.“

Stanislawin dům byl vždy otevřený pro lidi, kteří potřebovali pomoc. Starala se o všechny lidi, které ji Bůh posílal do cesty. Bída a utrpení, které Stanislawa vnímala, ji přiváděly k poskytování pomoci každému, kdo ji potřeboval – bez ohledu na jeho společenské postavení, národnost nebo vyznávané náboženství.

Matko Boží, přijď třebaš v jednom střevíčku!

Po založení rodiny a narození dvou dětí začala Stanislawa studovat a poté pracovat. Musela to sladit se svým rodinným životem. V letech 1920–1922 se učila oboru porodní asistentky ve Státní škole porodnické ve Varšavě. Musela na dva roky opustit rodinu a bydlet v hlavním městě. Po skončení školy začala pracovat v tomto oboru a svou práci dělala po 38 let.

Než začala válka, pomáhala Stanislawa při domácích porodech. Ke svým pacientkám chodila nejčastěji pěšky, protože městská komunikace ještě tehdy nebyla rozvinutá. Volali ji také v náhlých případech, aby pomohla ještě před příchodem lékaře. Stanislawa odcházela k rodičím ženám v každé době. Při ne-

Rodina Leszczyńských

Stanisława Leszczyńska

čekaných a nebezpečných situacích prosila Matku Boží o pomoc těmito slovy: „Matko Boží, přijď třebaš v jednom střevíčku!“ Matka Boží tu prosbu vždycky vyslyšela. Během celé doby, co v tomto oboru pracovala, se Stanisławě nestal ani jednou případ úmrtí matky nebo novorozence.

Toto je vzpomínka jedné z pacientek: „Dne 11. srpna 1933 se narodila moje dceruška Julita, porod tehdy vedla Stanisława Leszczyńska. Už když vešla, požehnala se a potom udělala znamení kříže nade mnou. Narozené dítě vzala na ruce a nad ním také udělala znamení kříže. Potom mi řekla: »Máte krásné děvčátko.« Pečovala o mě po porodu, dávala mi potřebné rady a doporučení, které se týkaly kojení a výchovy dítěte. Ta žena plná mateřské dobrotivosti byla neobvykle pečlivá a starostlivá. Měla jsem dojem, jako by dobrotivý anděl vstoupil do mého domu, aby mně i mému dítěti prokázal pomoc ve chvíli, kdy jsme ji velmi potřebovaly.“

Stanisława brala své povolání jako službu. Práce, kterou konala, byla její osobní modlitbou a každé dítě, kterému pomohla na svět, pro ni představovalo maličké Ježíše. Tak to vyjevil její syn Henryk: „Říkala, že když brala dítě do rukou, měla pocit, že drží Děťátko Je-

žíše. A to Děťátko s ní bylo v Osvětimi, a proto se jí nemohlo nic stát. Před takovým postojem prchá i ďábel.“ Sílu k práci Stanisława čerpala z modlitby. Modlila se ráno, před vyjitím z domu, před každým porodem, během bdění u rodičky. S růžencem se neloučila. Byla porodní asistentkou, která neznala rutinu, a vždycky s velikou radostí vítala nově narozené dítě. Mohla se bez problémů pohybovat po Lodži v kteroukoliv denní i noční dobu, protože si jí vážili i uprostřed zdejšího polosvěta. Jednou v noci se jí pokusili ukrást brašnu, se kterou chodila k rodičkám. Okamžitě zasáhli dva jiní zloději. Tašku jí vrátili a říkali: „Promiňte, paní, ale to byli nějací z jiné čtvrti. Oni vás neznali.“

Rozpoutání druhé světové války

Nejtěžší doba života rodiny Leszczyńských začíná 1. září 1939. V listopadu téhož roku byla Lodž připojena ke třetí říši, Poláci a Židé byli pro Němce občany druhé kategorie. Každého dne se bojovalo o přežití. Chyběly potraviny, oblečení, topivo. Za sebemenší přestupek následovaly dva tresty: smrt nebo koncentrační tábor. Koncem roku 1939 se hitlerovci rozhodli vytvořit ghetto na území Lodže. Na nevelikém území bylo umístěno až 160 000 lidí. Díky tomu, že Stanisława dostala povolení, že se smí pohybovat ve městě po policejní hodině, mohla dál pracovat jako porodní asistentka a navštěvovat své pacientky v domech. Předávala potraviny židovským rodinám pobývajícím v ghetu. Její muž i synové spolupracovali s podzemními organizacemi.

V domě Leszczyńských se 18. února 1943 objevilo gestapo a zatklo Stanisławu i její děti Henryka, Stanisława a dceru Sylwii. Uvěznili je, podrobili krutým výslechům a poté je poslali do koncentračních táborů: matku a dceru 17. dubna 1943 do ženského tábora Osvětim-Březinka, syny do táborů Mauthausen a Gusen. Muži a synu Bronisławovi se podařilo utéct a tak uniknout věznění – ale po celou dobu okupace je hledalo gestapo.

Příchod do tábora

Koncentrační tábor Osvětim-Březinka existoval od roku 1940 do ledna 1945 a byl to největší tábor, jaký vznikl za druhé světové války. Byly v něm vytvořeny takové životní a pracovní podmínky, že tam vězeň mohl přežít přibližně tři měsíce.

Člověku, který přišel do Osvětimi a nebyl hned zavražděn v plynové komoře, bylo okamžitě odebráno jméno a příjmení. Stal se číslem. Stanisława dostala číslo 41335. Poté, co překonala několik typických táborových nemocí, hlásila se Stanisława u táborového lékaře s dokumenty osvědčujícími její kvalifikaci porodní asistentky. Díky tomu dostala souhlas s tím, že může na území tábora vykonávat svou profesi. Od té chvíle se Stanisława snažila každého dne vzdorovat ohavnému zločinu, jehož bývala svědkem. Vzala na sebe obrovskou tíži boje o rodící ženy a jejich děti. Pokud nebyla schopna zachránit život člověka, zachraňovala aspoň jeho hodnotu.

Máma

Táborová nemocnice, kde Stanisława pracovala, byla umístěna v několika barácích. Byly to budovy postavené z dřevěných desek, bez podlah, stropů, kanalizace a vody. Nízký terén s hliněným podložím způsoboval, že za velkých dešťů voda tekla do baráků a v závislosti na tom kterém místě sahala od několika do pár desítek centimetrů. Uvnitř baráků po obou stranách stály třípatrové špinavé kóje, v nichž ležely hustě natlačené vězenkyně. Vyčerpané hladem, zimou, mučením a nemocemi, rychle umíraly. Na jednom bloku bývalo od 1000 do 1200 nemocných. Hemžilo se to tam hmyzem všeho druhu. Porodní pokoj se nacházel v jednom ze špitálních bloků, kde byly umístěny ženy s nakažlivými nemocemi. Mezi mnoha chorobami vládly úplavice, tyfus, břišní tyfus nebo vyrážky. Hlavní výživu nemocných představoval shnilý rozvařený plevel, který obsahoval asi 20 % krysího lejna. Krysy útočily i na ženy a na novorozence, zraňovaly jim tváře, ohryzávaly ruce a nohy. Kromě povinností spojených s

Blok žen v koncentračním táboře Osvětim-Březinka

porody strávila Stanisława mnoho času zaháněním těchto kryš od žen. Musela se sama starat o základní léky, obvazy, oblečení a plenky pro děti a velmi často obětovala jiným své vlastní ubohé příděly potravin. Nástroje, které měla k dispozici, byly jen nůžky a zavírací nož. Neustále chyběla voda; přinést aspoň jeden kbelík trvalo 20 minut, a jenom ona směla volně opustit prostory táborové nemocnice a vodu donést. Stanisława byla během svého pobytu v táboře jediná porodní asistentka, proto se stávalo, že se někdy musela starat o několik porodů zároveň.

Navzdory hrůzám té skutečnosti, tělesně útlá, v chování skromná žena riskovala svůj život a zcela se věnovala ztrápeným vězeňkyním a jejich dětem. Dokonce i po těžké nemoci vedla svou práci z nedostatku sil vleže poblíž rodičky. Byla vždy pracovitá i veselá. Navzdory zlu a každodennímu vraždění vytvářela nadějně ovzduší v podmínkách, kdy se zdálo, že nebyla šance ani na lidskou soucitnost. Když už nemohla zachránit děti, zachraňovala samotné matky. Předávala jim svoje zkušenosti a dovednosti. Vyznačovala se spontánní a neobyčejnou láskou k rodičím ženám a k jejich dětem: „Pohlížela jsem na své spoluvězeňkyně s pocitem dojetí a uvědomovala jsem si, že každá z těch trpících bytostí měla nedávno svůj dům,

rodinu, blízké, kteří ji milovali, příbuzné, přátele, mohla se těšit z jejich lásky, uvědomovat si vlastní důstojnost (...). Umístěny náhle v ohavném baráku, ve špině, mezi hmyzem a krysy, vyhladovělé, promrzlé, daleko od rodin, zbavené cti a veškerých práv člověku patřících – připadaly mi velice dojemně ubohé. Milovala jsem je a to mi vlastně dodávalo sílu každého dne a noci beze snu trávené v lopotné práci, jejíž těžkosti a posvěcení byly jen formou lásky určené maličkým dětem a matkám, jejichž život jsem se snažila zachránit za každou cenu. Jinak bych nebyla schopna vydržet.“ Toto jsou slova syna Stanisławy: „Vězeňkyně jí říkaly máma a byla v hlubokém duchovním smyslu jejich matkou i jejich nově narozených dětí. Přijala úkol, který by bez lásky k nim nebylo možné vykonat.“ Spolu-vězeňkyně obklopovala láskou, ale nemohla jim a jejich dětem slíbit záchranu, jenom mírnila táborové peklo, ve kterém musely žít.

Odpor proti zlu

Hned na počátku existence tábora byl vydán rozkaz okamžitého zabíjení nově narozených dětí. Když Leszczyńska začala vykonávat funkci porodní asistentky, rozhodně se tomuto příkazu vze-

přela. Táborový lékař Josef Mengele na ni tehdy začal křičet. Syn Bronisław vzpomínal: „Když to matka líčila, říkala: Viděla jsem jenom poskakující holinky, později jeho odvrácenou tvář a slyšela jsem jeho křik: »Befehl ist Befehl!« (Rozkaz je rozkaz!) (...) Matka byla nízkého vzrůstu a měla přitom takový zvyk, že když o něčem přemýšlela, sklopila oči. Ted', když odpovídala Mengelemu, že děti se zabíjet nesmějí, stála před ním klidně, bez obav z nebezpečí, které jí hrozilo (...). Stála se sklopenýma očima, viděla tedy jeho nohy ve vysokých holínkách, jak před ní nervózně poskakují.“ Navzdory tomu, že jí hrozil trest smrti za neuposlechnutí rozkazu, zůstala věrná zásadám evangelia a až do osvobození tábora hrdinně realizovala své povolání ve shodě s vlastním svědomím.

V důsledku jejího rozhodného odporu tento krutý rozkaz zabíjet děti vykonávaly německé blokové dozorkyně: „Po každém porodu z pokoje těch blokových dozorkyň doléhalo k uším porodivších žen hlasité bubláni a někdy dlouhotrvající šplíchání vody. Krátce poté mohla matka vidět tělo svého dítěte hosené před blok a trhané krysy.“

Protože děti milovala a byla každodenním svědkem nepředstavitelných zločinů, Stanisława trpěla nevýslovnou měrou, když každý den viděla před barákem ležet nahá tělčka těch, o něž se ještě nedávno starala. Do května 1943 byli usmrcováni všichni novorozenci, později se situace změnila: děti, které měly árijské rysy, ponechávali na životě, matkám je odebírali a odváželi pravděpodobně do Německa. Po celou dobu zabíjeli děti židovské.

Navzdory špině, zavšivení, potkanům, nakažlivým nemocem, nedostatku vody a nelidskému zacházení s vězeňkyněmi vedením tábora se tam každého dne odehrávalo něco nevypověditelného. Když táborový lékař přikázal Stanisławě podat zprávu o úmrtnosti novorozenců a šesti-nedělek, odpověděla, že se jí žádný takový případ nestal, že nebyly ani žádné komplikace. Když to Mengele uslyšel, zadíval se na ni s nedůvěrou. S hněvem a závistí v očích prohlásil, že takové výsledky nebyly dosažitelné ani na nejlepších německých klinikách!

Anděl dobroty

Ačkoliv sama pobývala v dramatických podmínkách, svým postojem dávala Stanisława druhým naději na to, že tábor přežijí. Od chvíle, kdy část dětí ponechávali při životě a vyváželi, označovala je tetováním, aby po skončení války měly nešťastné matky šanci je najít. Každé nově narozené dítě pokřtila nebo k tomu vybídla osobu, které důvěřovala. Vždycky klidná, s velkou starostlivostí a jemností konala všechny činnosti u rodící ženy. Kolem ní se odehrávalo drama mnoha tisíců lidí, a ona pracovala vytrvale a v klidu. Říkali jí „anděl dobroty“. Zpívala náboženské písně, ke zpěvu vybízela i další vězenkyně. Často slyšely šepot jejích modliteb – prosbu o pomoc nebo poděkování za zdařilý porod. O její hluboké víře, která měla vliv rovněž na ženy jiných národností, svědčí popis kóje pro rodící vězenkyně, kterou zařídila takto: „Z růžence jsem vytvořila podobu Srdce Matky Boží na dece pokrývající kóji. Na zadní stranu kóje jsem umístila obrázek Matky Boží Neposkvrněné, tužkou amatérsky namalovaný vězenkyní Heňou. Z bílé buničiny (...) jsem vytvořila girlandu růží, kterou jsem ozdobila hlavu Nejsvětější Matky. V květnu vězenkyně zpívaly *Ó Maria, vítám Tě*. V té době se totiž nekonaly večerní prohlídky na porodním pokoji. Vězenkyně se shro-

mažďovaly u té kóje a zpívaly. Ze stejného bloku také přicházely židovky a říkaly: »Chceme se modlit k vašemu Kristovi.« (...) Židovky za patku chleba sháněly knížečky, růžence, modlitbičky.“

Hrdinské činy porodní asistentky vyplývaly z lásky k Bohu a k druhému člověku: „Pracovala jsem s modlitbou na rtech a skutečně jsem po celou dobu práce ve svém oboru neměla žádný závažný případ.“ Všechny hrozné situace skončily vždycky šťastně. Modlitba byla pro Stanisławu zdrojem pokoje a naděje. Chránila se před zoufalstvím, pomáhala snášet táborová muka a učila hledět na utrpení z perspektivy víry.

Osvobození tábora a návrat do Lodži

V lednu 1945 byla vyhlášena evakuace tábora. Stanisława se nepodřídila rozkazu, přestože jí za to hrozil trest smrti. Zůstala a dále pracovala u nemocných. Němci v obavách z porážky začali vypalovat bloky. Ona ale neohroženě zůstala u svých svěřenců až do chvíle osvobození tábora – 26. ledna 1945. Spolu s dcerkou 2. února opustily tábor. Vydalý se do osvětimského kostela, kde děkovaly Bohu za získanou svobodu a přijaly Nejsvětější svátost.

Po Stanisławině návratu z tábora do rodné Lodže na ni dopadla bolestná rána

Stanisława Leszczyńska ve stáří

– zpráva o smrti jejího muže, který zahynul během Varšavského povstání. Stanisława musela těžce pracovat, aby zajistila svým dětem živobytí. Často zdůrazňovala: „Bůh přivedl šťastně všechny mé děti domů, protože já jsem nikdy cizí dítě nezabila.“ Když její syn získal lékařský diplom, obrátila se na něho slovy: „Nevěřím, že bys někdy ve svém životě mohl provést přerušení těhotenství, poněvadž by ses pak nemohl považovat za mého syna.“

V roce 1957 Stanisława napsala *Raport położnej z Oświęcimia* (Hlášení porodní asistentky z Osvětimi), v němž stručně vylíčila krutou táborovou skutečnost, v jaké pracovala. V tom popisu zanechala velké poslání při obraně lidského života: „Pokud by v mé vlasti – s pominutím smutných zážitků z doby války – měly dozrávat tendence zaměřené proti životu, pak věřím v hlas všech porodních asistentek, všech čestných matek a otců, všech poctivých občanů na obranu života a práv dítěte.“ V Polsku byl roku 1956 přijat zákon povolující uskutečňování potratů – Stanisława těmito slovy apelovala na svědomí všech lidí zodpovědných za počatý život.

Zemřela 11. března 1974 na těžké nádorové onemocnění. Své utrpení obětovala na úmysl obrácení hříšníků. V roce 1992 byl zahájen proces její beatifikace.

Aleksandra Jędrzejczaková

Z *Milujcie się!* 1/2015

překlad podle Světa 9/2016

Stanisława Leszczyńska uprostřed spolupracovnic

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken

Owner Director

In association with

Conboy's Westchester Funeral Home

10501 West Cermak Road

Westchester, Illinois 60154

Other Funeral Home locations

available upon request

Direct Line: 773-910-3400

Chapel: 708-562-5900

e-mail:

marikbaken@sbcglobal.net

*Continuing the Marik Family Tradition
of Funeral service*

Úmrtní oznámení

*Oznamujeme všem přátelům a známým
že byla Pánem života smrti povolána na věčnost
naše milá maminka a babička, paní*

Anděla Boleslavová

Narodila se 9.června 1930 v České republice.

Do exilu odešla po komunistickém puči 1948.

V Chicagu se provdala za Rudolfa Boleslava
a spolu vychovali dva syny.

Zemřela 1. dubna 2016.

Pohřeb žehem byl privátní.

Mši svatou za spásu její duše budeme obětovat v neděli
29.května v 10,30 dopoledne v České misii v Brookfieldu

Děkujeme všem, kdo si na ni vzpomenu v modlitbě.

**Rudolf Boleslav, syn s manželkou Sharon
a vnuci Garrett a Brent
George Boleslav, syn**

CZECH CATHOLIC UNION

**5349 Dolloff Road
Cleveland, Ohio 44127**

Fraternal Life Insurance

Since 1879

1-216-341-0444

Robert L. Cermak, President

Chicago Representatives

**Loretta Moravec
1-708-484-3162**

**Dolores Jacklin
1-630-968-1292**

Smutná a vděčná vzpomínka na zemřelého

Na mého manžela

Miroslava Košťála

Narodil se 11.května 1928

v Čechticích u Vlašimi v Čechách

Zemřel 17.října 1994 v Berwynu

Na našeho syna

Miroslava „Mika“ Košťála

Narodil se 6.května 1953 v Melbourne v Austrálii

Zemřel 5.srpna 2009 v Berwynu

Na moje rodiče, kteří mě tolik naučili

Karla a Marii Hlavatých

Ze Sušice na Šumavě

S neutuchající láskou vzpomínají

**Dagmar Hlavatá Košťálová
a mladší syn Martin Košťál**

Vděčná vzpomínka

19. května 2016 si připomínáme patnácté výročí úmrtí našeho milého duchovního Otce

Rev. Vojtěcha Jaroslava Víta OSB

Narodil se v Polici nad Metují v Čechách 2. února 1923.

V době 2. světové války vstoupil do benediktinského kláštera v Praze v Břevnově a zde 14. září 1945 složil řeholní sliby. V roce 1946 odešel na teologická studia do Belgie, kde byl 29. července 1951 vysvěcen na kněze. Protože se po komunistickém puči nemohl vrátit do vlasti, odešel na misie do Afriky do tehdejšího Belgického Konga.

V roce 1961 přesídlil do Spojených států amerických. Zde působil v duchovní správě u kostela sv. Prokopa v Chicagu, později spoluzakládal středisko Velehrad v blízkosti kostela sv. Anežky České, které později přenesl do Cicera ke kostelu Panny Marie Svatohorské.

Téměř 40 let zajišťoval českou duchovní správu pro naše krajany v exilu. Byl iniciátorem a 25 let šéfredaktorem českých novin Hlas národa.

Za svou práci v exilu byl vyznamenán prezidentem České republiky Václavem Havlem řádem T.G. Masaryka.

Po vykonané práci odešel na zasloužený odpočinek do Prahy a při své opětovné návštěvě USA byl 19. května 2001 povolán na věčnost.

Je pochován na klášterním hřbitově benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle.

Vzpomínkovou mši svatou budeme za něho obětovat v kostele České misie v Brookfieldu ve středu 18. května 2016 v 10.00 hod. dopoledne.

Děkujeme všem, kdo si na něho v modlitbě vzpomenou s námi

*Mons. Dušan Hladík
a přátelé z České Misie v Chicagu*

Vroucí vzpomínka

Letošního 30. května si připomínáme páté výročí, kdy Pán života a smrti povolal na věčnost našeho milovaného manžela, tatínka, dědečka, bratra, švagra a strýce, pana

Ladislava Gajdu

Narodil se 26. června 1935 v obci Lanžhot nedaleko Břeclavi na jižní Moravě Františku Gajdovi a Marii roz. Škrobačkové. Měl ještě čtyři sourozence, sestry Boženu, Jiřinu a Marii a bratra Milana. V těžkých dobách po komunistickém puči 1948 byli nuceni s celou rodinou v roce 1950 opustit Československou republiku. Jeho otec pomohl nesčetnému množství lidí k útěku za hranice a byl při jedné z akcí zastřelen pohraniční stráží. Rodina Gajdova pobývala rok v uprchlickém táboře v Rakousku a za pomoci přátel se potom dostali do Kanady. Zde byl Ladislav nucen již od mladého věku 16 let těžce pracovat a pomáhat své mamince vydělávat na živobytí. Pracoval jako elektrikář u firmy Dehavyland a tato profese mu zůstala po celý život. V roce 1960 dostal nabídku na práci ve Spojených státech, kde pracoval jako elektrotechnik ve známé firmě Zenit, která vyráběla televizory. V roce 1961 se v Chicagu oženil s Věrou F. Kondrys a později měli tři děti, syny Františka a Milana a dceru Věru. Kromě své práce a rodiny měl také spoustu zálib. Byl dlouhá léta aktivním členem fotbalového klubu Sparta ABA Chicago, kde působil nejprve jako hráč a později jako trenér a funkcionář. Aktivně pracoval v Ústředně Moravských Spolků, kde zpíval, tancoval a po mnoho let vedl program Moravských dnů. Jeho odchod je pro tyto organizace trvalou ztrátou. Jeho láska, trpělivost a obětavost pro rodinu, přátele, fotbal a folklor zůstanou trvale nejen v srdci členů rodiny, ale též ve vzpomínkách široké krajanské veřejnosti. Ladislav Gajda byl též člověkem hluboce věřícím a praktikujícím katolíkem. Byl aktivním členem České katolické misie a se svou manželkou se velmi zasloužili o získání nového českého kostela v Brookfieldu a jeho rekonstrukci. Za celoživotní práci byl se svou manželkou vyznamenán v roce 2010 biskupem Mons. Petrem Esterkou medailí „Za službu církvi, vlasti a národu“. Zemřel tiše v odevzdanosti do vůle Boží 30. května 2011. Je pochován na hřbitově Panny Marie Královny nebe v Hillside, kde očekává slavné vzkříšení.

Mši svatou za něho budeme obětovat v kostele Českých patronů v České misii v Brookfieldu v neděli 5. června 2016 v 10.30 hod. dopoledne

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenou v modlitbě spolu s námi

Věra Gajda, manželka

František Gajda, syn

Milan Gajda, syn s rodinou

Věra Návrat, dcera s manželem Miroslavem

Božena Bílek, sestra s rodinou

Jiřina Jelínek, sestra s rodinou

Marie Kwilosz, švagrová s rodinou a ostatní příbuzní v Americe, Kanadě a v České republice

Univerzita Palackého v Olomouci
Katedra sociologie, andragogiky a
kulturní antropologie
a Česká katolická misie v Chicagu

LABORATOŘ
SOCIÁLNĚVĚDNÍCH
VÝZKUMŮ

si Vás dovoluji pozvat na přednášku a diskusi s hosty, kterými budou

Prof. Dušan Lužný

Dr. Daniel Topinka

Náboženská situace v současné české společnosti

Přednáška spojená s besedou se bude zabývat současnou náboženskou situací v České republice. Bude hledat odpovědi na následující otázky. Je česká společnost skutečně ateistická, jak se o ní hovoří? Je slabá religiozita důsledkem éry komunismu? Jaká je současná podoba individuální víry? Udržují si čeští emigranti svou víru nebo o ni přichází?

Přednáška a diskuse se uskuteční v sobotu 21. května 2016 od 8.00 večer
v klubu české misie 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513

Česká Misie Vás srdečně zve na

RUMMAGE SALE

3. a 4. června 2016 od 9.00 AM do 4.00 PM
10. a 11. června 2016 od 9.00 AM do 4.00 PM

v areálu Českého kostela
9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513

Nabízíme:

Drobný nábytek, kabinety, stoly, židle,
šaty, hračky, sportovní potřeby,
domácí a kuchyňské potřeby,
elektroniku a mnoho dalších věcí.

**Prosíme členy a přátele misie
o darování dalších vhodných věcí
pro tuto akci.**

Prosíme však, noste jen věci čisté a kvalitní,
co patří do odpadu vyhod'te hned doma.

Za pomoc předem děkujeme.

Informace: 708 - 255 5117 nebo 708 - 533 1050

České rádio v Chicagu

**Vás zve k poslechu hezké hudby
a zpráv z naší české komunity**

**na rádiové stanici
WCEV 1450 AM**

*každou neděli od
9 do 10 hodin dopoledne*

a na Internetu www.wcev1450.com

Vlasta Kučerová

Telefon: 773 - 751 8022

E-mail: Vlasta@czechoslovakradio.com

700 roků od narození Císaře a krále Karla IV. (1)

1. Úvod

Dějiny spojeného Království Českého a Markrabství Moravského probíhaly mnohdy hodně dramaticky, dá se říci, že podle pravidla: „Někdy jsi nahoře, jindy zase dole.“ Hodně zlé to bylo po zavraždění 16letého krále Václava III. (* 6. 10. 1289, + 4. 8. 1306). Byl v pořadí 7. králem českým, králem polským (1305–1306) a králem uherským (1301–1306). Zlé pro jeho mateřské země to bylo proto, že byl posledním panovníkem z rodu Přemyslovců. Ze sourozenců ho přežily jenom jeho sestry: Anna Přemyslovna, Eliška Přemyslovna, Markéta Přemyslovna a jeho nevlastní sestra ze 2. manželství jeho otce Václava II. Anežka Přemyslovna.

V zemi nastalo bezvládí a zmatek především proto, že nikdo takovou situaci nepředpokládal. Zemská šlechta, měšťanstvo a duchovenstvo byli nuceni povolat na český trůn cizince. Nejprve zvolili Rudolfa Habsburského (1306–1307), potom Jindřicha Korutanského (1307–1310). Šťastnou volbou, jak se později ukázalo, byla až volba Jana Lucemburského (1310–1346), syna římského krále a lucemburského hraběte Jindřicha VII. a jeho ženy Markéty Brabantské, neteře francouzského krále Filipa IV. Sličného. České Království pak obsahovalo i země, které do něho dříve nepatřily.

Země Koruny České v době panování Lucemburků

2. Karlovo dětství a jeho výchova ve Francii

Mladíček Jan Lucemburský se stal českým králem a manželem Elišky Přemyslovny. První dítě, chlapec, se jím narodil dne 14. května 1316 mezi 4. a zhruba ½ 6. hodinou ranní. Narodil se v Praze, v domě U Štupartů, nedaleko kostela sv. Jakuba na Starém Městě Pražském. Pokřtěn byl 30. května 1316, na Boží hod svatodušní, v katedrálním chrámu Páně za přítomnosti arcibiskupa trevírského Balduina Lucemburského mohučským arcibiskupem Petrem z Aspelu. Při křtu dali chlapci jméno Václav.

První zimu dítě prožilo ukryto společně s matkou na hradě Křivoklátu. České zemi tehdy hrozila občanská válka. Když nebezpečí pominulo, přestěhovali malého Václava, Václavovu matku a pana Viléma Zajíce z Valdeku, který měl povinnost oba chránit, na hrad Loket. Sotva se malý Václav naučil sám chodit byla jeho matka Eliška Přemyslovna násilím přesunuta do věnného města českých královen Mělníka. Malý Václav byl pak na hradě Lokti vězněn hlavně proto, aby ho domácí, králi nepřátelská šlechta nemohla dosadit na trůn místo jeho otce Jana Lucemburského. Po smrti pana Viléma Zajíce z Valdeku byl Václav znovu přemístěn na hrad Křivoklát. Naposled se 7letý Václav setkal krátce se svojí matkou, po 3 letech odloučení, na jaře roku 1323. Král Jan Lucemburský se rozhodl svého syna Václava odeslat roku 1323 na vychování k francouzskému královskému dvoru.

Eliška Přemyslovna, matka Václava,
budoucího císaře a krále Karla IV.

Na francouzském královském dvoře byl 7letý Václav biřmován. Jeho kmotrem byl panující francouzský král a jeho strýc v jedné osobě Karel IV. Sličný. Jak bylo tehdy zvykem dostal nové jméno podle svého kmotra. Přes svůj nedospělý věk byl Karel také zasnouben a brzy poté oženěn s královou sestřenicí Blankou z Valois. Svatební obřad se konal současně s korunovací Karlovy tety Marie na francouzskou královnu. Svatební obřad, podle kronikářů, proběhl za mimořádně slavnostních okolností. Kronikáři píší o všeobecném obdivu, které vyvolávaly nádherná svatební roucha nevěsty Blanky a malého prince Václava, nyní už Karla. Také elegance nové královny Marie a nádhera jejího nákladného oblečení byly předmětem všeobecného obdivu. Po svatbě dětské novomanžele opět rozdělili, princ Karel se ocitnul mezi jemu cizími lidmi. Rychle si však přivyknul a s potěšením obdivoval nádhru a velkolepost francouzského dvorního života. Francouzský král si brzy svého synovce Karla oblíbil, a společně se svojí manželkou Marií o něho příkladně pečovali.

Karlovi vychovatelé pocházeli především z řad kleriků. Mladý princ se učil číst a psát latinsky a francouzsky. Byl kromě jiného vzděláván i v základech scholastické teologie. Roku 1325 princ Karel přesídlil na královský dvůr do Paříže. Když král Karel IV. Sličný roku 1328 zemřel, stal se novým francouzským králem Filip VI. z rodu Valois, nevlastní bratr Karlovy manželky Blanky. Filip byl mamotratný panovník, který toužil po rytířském lesku a slávě. Tím se hodně podobal Karlovu otci Janu Lucemburskému. Mladý princ Karel byl králi Filipovi VI. lhostejný, což se projevilo mj. snížením přidělu peněz na Karlovu výchovu a vzdělávání. To znamenalo konec blahobytu 12letého prince Karla. Za těchto podmínek se Karel věnoval plně studiu, studoval také na (už tehdy) věhlasné pařížské univerzitě. Karlovým učitelem, později i přítelem a rádcem, byl Pierre de Rosieres, pozdější papež Klement VI. Sedmiletý pobyt na francouzském královském dvoře prince Karla velmi inspiroval. Karel byl pak po celý svůj život zastáncem i tvůrcem centralizované monarchie podle francouzského vzoru.

3. Zástupcem otce Jana Lucemburského v Itálii

Roku 1330 byl princ Karel se svojí manželkou Blankou povolán do Lucemburku. Jeho otec Jan Lucemburský zatím vybudoval v severní Itálii panství složené z lombardských měst: Brescia, Bergamo, Parma, Cremona, Pavia, Reggio a Mondena. V Toskánsku pak získal Luccu. Bylo to seskupení velmi vratké, neboť Jan Lucemburský zde vystupoval jako zastánce jak císařských, tak i papežských zájmů. Počátkem roku 1331 povolal král Jan Lucemburský svého syna Karla z Lucemburska do Itálie. Tam měl Karel působit jako otcův místodržitel v lucemburské italské signorii. S italským prostředím a intrikami se Karel seznámil už 3. den po svém příjezdu, kdy bylo Karlově družině podáno k snídani otrávené jídlo. Karel tehdy otravě jedem unikl jenom díky tomu, že snídani ten den s ostatními nejedl. Postil se, aby mohl jít na ranní mši svatě ke svatému přijímání.

V italském městě Parma se princ Karel poprvé setkal se svým mladším bratrem Janem Jindřichem. Oba bratři se rychle sblížili. Tento upřímný bratrský vztah jim pak vydržel až do konce jejich života. Král Jan Lucemburský pak Itálii opustil, péči o svého syna Karla svěřil Ludvíku Savojskému. Roku 1332 se proti Lucemburkům v Itálii vytvořila nepřátelská liga, kterou vedli páni z Verony, z Milána, z Ferrary a z Mantovy. Ludvík Savojský v rozhodujícím okamžiku zradil a utekl. Vojsko ligy oblehlo Modenu a vyplnilo její okolí. Obléhatelé se nakonec stáhli pod hrad San Felice. Karel zatím s pomocí svých přátel získal značnou vojenskou podporu v počtu asi 200 rytířů a asi 6 000 pěších bojovníků. Dne 25. 11. 1332 pak došlo k rozhodující bitvě, ve které princ Karel, ač sám zraněn, dosáhl vítězství. Zvítězil na svátek sv. Kateřiny Alexandrijské, proto pak měl až do konce svého života tuto svěřici ve velké úctě - na znamení své vděčnosti za záchranu svého života. Po bitvě u hradu San Felice, spolu s mnoha dalšími bojovníky, byl princ Karel pasován na rytíře.

Přes toto vítězství se lucemburské panství v Itálii značně zmenšilo. Princ Karel se začátkem roku 1333 vypravil do města Luccy, aby tam upevnil svoji vládu. Nedaleko od města založil pevnost a městečko Montecarlo. V únoru roku 1333 pak do Cremony přitáhl jeho otec Jan Lucemburský s vojenskými posilami, a setkal se tam se svým synem Karlem. Ani příjezd krále Jana Lucemburského do Itálie však lucemburské panství v Itálii nezachránil.

4. Návrat do Českého Království

Koncem srpna roku 1333 poslal Jan Lucemburský svého syna Karla do Merana, kde měl jako plnomocník svého otce jednat s Jindřichem Korutanským o záležitostech týkajících se jeho mladšího bratra Jana Jindřicha. V Meranu se Karel setkal s předními českými pány, kteří ho tam očekávali. Tito šlechtici považovali stav Českého Království za neutěšený a nebyli spokojeni s dlouhou nepřítomností krále Jana Lucemburského. Žádali proto Karla, aby co nejdříve odcestoval do Prahy. Karel se pádnými argumenty vznešených pánů nechal přesvědčit, a namísto z Merana do Luccy cestoval z Merana přímo do Čech. Hranice Českého Království se svojí družinou překročil v říjnu roku 1333. Jeho první větší zastávkou byl Zbraslavský klášter (tehdy) u Prahy, kde už více než 3 roky v hrobce odpočívala jeho matka Eliška Přemyslovna. Princ Karel svůj návrat do vlasti zaznamenal takto: „A tak když jsme byli přišli do Čech, nenalezli jsme ani otce, ani matky, ani bratra, ani sester, aniž koho známého. Také řeč českou jsme úplně zapomněli, ale později jsme se ji opět naučili, takže jsme mluvili a rozuměli jako každý jiný Čech... Toto království jsme našli tak zpustošené, že jsme nenašli ani jediného hradu svobodného, který by nebyl zastaven se všemi královskými statky, takže jsme neměli, kde bychom přebývali, leč v domech měšťanských jako jiný měšťan.“

5. Karel markrabětem moravským

Princ Karel přijel do Českého Království bez vybavení jakoukoliv pravomocí. Byl proto zprvu zcela závislý na svých společnících z řad české a moravské šlechty. Pražský hrad byl toho času zcela zničen, proto musel sídlit v měšťanských domech na Starém Městě Pražském. Později mu nejvyšší purkrabí pražský dal k obývání purkrabský palác. Jan Lucemburský se o cestě svého syna Karla do Prahy brzy dověděl a udělil mu titul markraběte moravského. Nastalo tak dvojvládí otce a syna. Mladý markrabě se chopil iniciativy a už v prosinci 1333 navštívil města Budyšín a Žitavu v Horní Lužici. Počátkem roku 1334 darovalo Staré Město Pražské markraběti Karlovi 2 000 kop pražských grošů na alespoň částečné splácení královských dluhů. Šlechtická obec povolila Karlovi obecnou berni (daň povolovaná králi v zájmu země).

Karel jako markrabě moravský
s moravskou orlicí na standardě

Markrabě Karel byl pak brzy schopen vykoupit ze zástavy alespoň některé královské hrady. Uděloval rozsáhlá privilegia a soudní imunity klášterům v Čechách i na Moravě. Pod svůj přímý vliv se markrabě Karel snažil získat důležitá města. Velkou pozornost přitom věnoval rekonstrukci královského paláce na Pražském Hradě podle vzoru sídla francouzského krále. S výstavbou paláce Karel pospíchal, chtěl v něm co nejdříve uvítat svoji mladičkou manželku Blanku. Blanka z Valois přijela do Prahy dne 12. 6. 1334 v doprovodu nádherně oblečených francouzských dvořanů. Oslavná nádhra poselstva Pražany uchvátila, zároveň však v nich probudila nepříjemný pocit méněcennosti. Karel nechtěl domácí šlechtu ani prostý lid poštvat proti sobě, proto francouzské poselstvo poslal brzy domů. Za necelý rok, dne 24. 5. 1335, se markraběti Karlovi a jeho manželce Blance narodilo první dítě, dcera Markéta.

6. Zápas o tyrolské dědictví

Dne 2. dubna 1335 zemřel na svém hradě Tirol někdejší český král vévoda Jindřich Korutanský. Dědici jeho panství se měli stát jeho dcera Markéta Tyrolská a zeť Jan Jindřich, Karlův bratr. Situace se zkomplikovala když se císař Ludvík IV. Bavor spiknul s Habsburky, a když pak společně rozpoutali boj o tyrolské dědictví. Už v květnu 1335 udělil císař Habsburkům část Tyrol a Kraňska, sám se spokojil se severními Tyroly. Protože král Jan byl po nešťastném zranění na turnaji upoután na lůžko v Paříži, musel jeho syn Karel jednat samostatně. Karel a jeho švagr Jindřich II. Dolno-bavorský se proto vydali do města Lince, aby podali rozhodný protest u císaře. Ludvík IV. Bavor však oba hrubě odmítl a rozhodně zamítnul nároky Markéty Tyrolské. Krom toho se proti Lucemburkům začala formovat nová, širší nepřátelská koalice. Císař Ludvík IV. Bavor začal vyjednávat sňatek dcery polského krále Kazimíra III. s císařovým synem Ludvíkem Římanem.

Našlo se však schůdné řešení, které mohlo lucemburské nároky významně podpořit. Když král Jan Lucemburský přijel za svým synem Karlem, oba společně, pod záštitou uherského krále Karla Roberta, jednali v tehdy uherském městě Trenčíně s vyslanci polského krále. Na konci jednání se Jan Lucemburský vzdal titulu polského krále výměnou za to, že se polský král vzdal nároku na Slezsko. To k Českému Království de facto už stejně náleželo. Navíc měl polský král Kazimír III. vyplatit králi Janovi Lucemburskému 20 tisíc kop pražských grošů! Proti-lucemburská koalice tak neuspěla. Už tehdy budoucí císař a král Karel IV. získal znamenité zkušenosti v obtížném umění, totiž jak dosáhnout předsevzatých cílů bez vojenského střetu, pouze s využitím diplomacie. Tato pozitivní zkušenost ho pak provázela po celý jeho znamenitý život.

Pokračování příště.

*Jiří Kachlík, Brno
Česká republika*

V časech bez kněze

Čím tvrdší pronásledování komunistického režimu v 70. letech minulého století, o to světleji zářila jako skála pevná víra křesťanů. Od Ukrajiny a německé oblasti u Volhy, přes Ural až na Sibiř a k nejkrásnějšímu východu Kazachstánu, od Kavkazu až po Solovvecké ostrovy v Bílém moři dokazovali muži, ženy a dokonce i děti svými životy, že nikomu a ničemu se nepodařilo vytrhnout jim ze srdce lásku k Bohu. Následující svědectví z Vítězstva Srdca je toho důkazem.

Mons. Josef Werth SJ

Při jednom kázání v salzburském dómu v roce 2007 Mons. Josef Werth SJ, novosibiřský biskup, připomenul, jak v jeho ruské vlasti znovu budují víru na základě nespočetných svědků, kteří za ni prolili svoji krev.

„Jak chudí bychom v Rusku dnes byli, kdybychom neměli tyto mučedníky a vyznavače 20. století! V domovech našich věřících kromě obrazů svatých visí často na stěně i fotografie jejich kněze. Jeden byl zastřelen, jiný zmizel ve vězení, další nevydržel mučení a pomátl se.

Ve třicátých letech 20. století, když kněží tušili budoucí pronásledování, vyzvali své věřící, aby i během pronásledování zůstali věrní ve víře, aby svoji víru žili také v době bez kněží. Připomínali věřícím, jak se uděluje křest v případě nouze, jak se uděluje svátost manželství bez kněze, jak pochovávat mrtvé křesťanským způsobem, jak slavit

bohoslužbu slova v neděli. Potom všichni kněží zmizeli ve vězeních.

Většina věřících, dnešní generace seminaristů a naši mladí kněží už neviděli tyto mučedníky na vlastní oči, vždyť od té doby uplynulo více než 50 let. Ale mnozí z nás přišli do styku s vyznavači, s lidmi, kteří sice nebyli mučedníky v pravém slova smyslu, ale pro víru si museli hodně vytrpět.

V mé domovině, v Karagandě v Kazachstánu, kde jsem se narodil, (...) bylo ve Stalinově době mnoho koncentračních táborů. Po diktátorově smrti se tábory otevíraly a vězni se postupně dostávali na svobodu. V polovině 50. let k nám přišlo mnoho kněží, mužů, kteří pro víru strávili ve vězení 10 a více let. Tito odvážní vyznavači oživovali a znovu posilovali víru katolíků. Jeden starý pán mi vyprávěl: »Už jsme se vzdali veškeré naděje a už jsme ani nedoufali, že v životě ještě jednou uvidíme kněze a že budeme moci být přítomni na mši svaté, že budeme moci přijmout svátosti. A tu najednou, možná to bylo dokonce uprostřed noci, se k nám dostalo: „Je tu kněz, za několik minut se bude slavit mše svatá.“ Jak jsme byli šťastní, jak jsme plakali!« A tyto kněze jsem ještě dobře poznal... Ale nejen muži, biskupové a kněží, patřili k těmto našim svědkům ve víře v těžkých časech; patřily k nim i ženy.

O takové statečné a silně věřící ženě nám při jiné příležitosti biskup Werth povyprávěl následující dojemnou událost: Teta Rózka už celých 60 let neviděla kněze a nepřijala svátosti. Když jednou konečně kněze našla, přiznala se mu: „O velkých církevních svátcích jsem měla tak velkou touhu po Eucharistii, že jsem vzala kousek chleba, namočila jej do vína a při vzpomínce na Ježíšova slova »To konejte na mou památku« jsem jej snědla.“ A během vyprávění stále znovu opakovala: „Pokud jsem něco neudělala správně, kéž mi to Pán Bůh odpustí!“ Když to vyprávěla knězi, ten měl slzy v očích.

Moje matka „kněz domácí církve“

Dne 29. června 2014 přišel biskup Werth do naší farnosti sv. Petra v Talmence. Byl to právě den slavnosti udělování svátosti břimování. Zeptali jsme se ho, zda i v jeho duchovním životě sehrály rozhodující úlohu modlitby se matky. Biskup Werth bez váhání odpověděl: „Takovou matkou, takovou ženou byla moje vlastní matka. V komunistických časech byla pro nás, jedenáct dětí, »knězem domácí církve«.

Sotva jsem uměl mluvit, už mě matka naučila na otázku »Kdo jsi?« odpovídat: »Jsem křesťan katolík.« Také na přijetí svátostí mě připravovala ona. Hned ráno před odchodem do školy, nás, své děti, máma shromáždila k modlitbě a pravidelně to dělala také každý večer. Moudře a rozumně našla vždy správný způsob a také míru pro nás, asi 12 minut.

A jelikož naše matka dobře znala liturgická období církevního roku, přidala šikovně v postním a vánočním období i další modlitby, takže se nám modlitba nikdy nezdála nudná či monotónní. Když byla někdy v neděli situace velmi zlá a v důsledku komunistického režimu vyostřená, že se komunita věřících nemohla shromáždit ani potají v podzemí, modlili se věřící ve svých vlastních rodinách. U nás doma, samozřejmě, předřikávala modlitby moje matka. My jako děti jsme byli vždy šťastní a na ni pyšní, protože ona to skutečně dělala nejlépe ze všech. Rovněž, ale jen v duchu, chodila matka často na poutě. Široko daleko nebyl totiž žádný kostel, kam by mohla skutečně putovat. Ano, z víceroch úhlů pohledu naše matka vedla bohatý duchovní život.

Tak se často stávalo, hlavně v zimě, když se brzy setmělo a my, starší děti, jsme dělali domácí úkoly, že matka najednou zmizela. Pak jsme ji našli v nejzadnějších pokojích, v ložnici, docela samu, pohrouženou do modlitby.“

Přinášet Krista uprostřed bezbožného světa

Už předtím, než do Talmenky na Sibiři přišel Thomas Höhle, kněz z berlínské diecéze, a také před naším příchodem v roce 1993, tam už desetiletí velmi početně působila Zita Dechandová (1908–2009). Tato vážená ruská Němka, matka rodiny a modlitebnice, v době komunistického režimu dodala mnohým lidem odvalu, aby učinili první krok do „kostelního domu“. Při každé pastorační návštěvě biskup Werth navštívil nejstarší věřící své diecéze, vyptával se jí a pozorně naslouchal, když mu podrobně vyprávěla o situaci církve v době pronásledování. Biskup Werth byl už tehdy osobně přesvědčen: „Zita byla svatě žijící žena, byla kouskem dějin s dobrou pamětí. Byla jakoby žijící knihou dějin posledních 90 let. Jako nikdo jiný velmi dobře znala katolické tradice, liturgické modlitby a sbírku náboženských písní v latinské a německé řeči své doby.“

Zita se narodila v roce 1908 v Grafu na Volze (Graf – německá katolická kolonie, Krutojarovka). Hluboký náboženský základ jí dali křesťanští rodiče a strýc P. Alois Fondrau. Celá rodina, hnána neustálým hladem a hledáním obživy, žila kočovným životem a na cestách se toulala po Gruzii, až se dostala k Černému moři, a pak se vracela znovu zpátky na Volhu. Zita proto nemohla navštěvovat žádnou školu a až později se sama naučila číst a psát, aby si uměla přečíst „posvátné poklady“ – mešní a modlitební knihy svého strýce. Později, na Sibiři ve vyhnanství, poznali Zitu jako statečnou křesťanku, která měla dobré vědomosti o víře a zároveň svoje znalosti uměla jasně vyjádřit. Dlouhé pasáže evangelia a bezpočet církevních písní znala nazpaměť ještě i ve vysokém věku.

Jako dítě zažila Zita v roce 1917 Říjnovou revoluci a v následujících letech byla svědkem narůstajícího tlaku komunistů na církev. V roce 1941 to zašlo tak daleko, že: „Za pár dní jsme museli opustit dům i zvířata. Na našich polích byla úroda, bohatá a dobrá jako nikdy předtím. A nás jen s několika nej-

nutnějšími věcmi deportovali z Volhy na Sibiř.“

Třiatřicetiletá Zita našla se svými čtyřmi malými dětmi útočiště u jedné Rusky; její manžel Anton zemřel v pracovním táboře: „Byli jsme velmi chudí! Ale Bůh nás zachoval při životě i z ničeho! Jelikož jsem se styděla žebrat, přijala jsem každou práci, která přišla, a své malé děti jsem mnohokrát musela nechat samotné a bez dozoru. Večer často plakaly hladem, dokud vyčerpané neusnuly, a já jsem také plakala od bolesti, protože jsem jim neměla co dát k jídlu. Jednou v noci ke mně přišla ta Ruska ze sousedního pokoje a vyslechla si mé trápení. Potom mi řekla: »Jdi ven před dům a porozhlédni se po všech domech v okolí! Nad každým domem uvidíš kříž a možná ten tvůj je tím nejmenším ze všech.« Neumíte si ani představit, jak mě tato slova utěšila!“

Zita ještě víc důvěřovala Bohu a brzy byla mezi věřícími v celé oblasti Talmenky tou, která ostatní posilovala, dodávala jim odvalu, utěšovala je a povzbuzovala k odvaze.

Roztroušení katolíci byli jako Zita od roku 1935 až do roku 1993 bez kostela a stálého faráře, bez mše svaté, bez kněžského vedení a během ustavičného pronásledování odkázáni zcela na sebe. Zita svolávala věřící k tajné modlitbě a k „tiché mši“ (tj. k bohoslužbě slova) a zpívala přitom svým altovým hlasem. Přednes ze své „evangelní knihy“ odevzdala pokaždé osvědčenému otci rodiny a rovněž křest přenechala často jiným věřícím. Mnohokrát však během těchto let volali Zitu k těžce nemocným a umírajícím, u kterých se modlila a setrvala u jejich smrtelného zápasu často den i noc. Nakonec bděla u mrtvých a vedla většinou i pohřby. Za mnohé, kteří např. zemřeli v táborech bez pohřbu, ještě i po letech často vědomě zpívala pohřební zpěvy.

Už dávno se naučila přidat k vlastnímu utrpení i lásku. Také jako stoletou jsme slyšeli Zitu znovu říkat: „Kříž je mým útočištěm. Všechno přináším k patě kříže; tam je všechno v největším bezpečí! Celý můj život, všechno, čím jsem a co mám, přináším jako oběť. I když to není lehké, když mám neustálé bolesti.

Zita Dechandová
modlící se růženec na posteli

Ale můj kříž nebyl nikdy příliš těžký. Všechno jsem dokázala tiše snášet, protože u paty kříže zůstane všechno skryté. Já jsem Bohu ve svém životě za všechno děkovala. On byl přece ke mně tak milosrdný!“

„Kdybych se jen mohla až do posledního dechu modlit!“ To bylo jediné Zitino přání v jejím stáří. A Bůh ji vyslyšel. Téměř úplně slepá seděla celý den na posteli a stala se takřikajíc zosobněnou modlitbou. Její denní penzum modliteb, to bylo 14 až 18 růženců a další modlitby, patřily církvi, papeži, osobám zasvěceným Bohu a seminaristům, rodinám, zemřelým a v neposlední řadě také jejím drahým, aby si zachovali víru.

Když jsme tuto tichou bábušku navštívili, radila nám: „To je dobře, že se staráte o Rusy a nevěřící. Naši lidé se odstěhovali, ale ti, kteří tu zůstali, musí poznat a milovat Pána Boha!“

Dvacet let se Zita modlila za dobrou hodinu smrti a svatého Josefa si zvolila jako pomocníka. A skutečně si ji Bůh povolal 18. března 2009, ve středu – v den, který je zasvěcený svatému Josefovi, a byla pochována 19. března 2009, na svátek svatého Josefa.

*Vítazstvo Srdca 102/2015
Překlad podle Světa 10/2016*

Isaac Newton

objevitel Božích zákonů

Isaac Newton (1643-1727) anglický fyzik, matematik, astronom, chemik, objevitel zákonů mechaniky Isaac Newton díky své genialitě vytvořil matematické vzorce věrně popisující pohyb planet a gravitaci. Vždy však zdůrazňoval, že to vše je možné jedině s pomocí Boha. Newtonova analýza vzájemných poruch pohybů planet způsobených jejich vlastními gravitačními poli předpovídala úplné zhroucení slunečního systému, pokud by Bůh nezasahoval a neuváděl vše opět do pořádku.

Jméno Isaaca Newtona známe ze školních let z hodin fyziky a matematiky. Tehdy nás ani nenapadlo, že tento vědec byl věřící a ve svém bádání očekával na Boží vedení. Nechtěl dát světu teorii, ale pravdy, které sám Bůh vložil do svého stvoření. Studoval na univerzitě v Cambridge a zde se také později stal profesorem přírodních věd a matematiky. Byl jedním z nejvýznamnějších vědců všech dob. Objasnil zákony gravitace, zkonstruoval první zrcadlový dalekohled. Z fyziky udělal moderní, ucelenou vědu dnes nazvanou „klasická fyzika“. V matematice se zasloužil o množství významných objevů. Newton ukázal na Boha – autora všeho stvořeného a na jeho fyzikální zákony, které platí nejen na Zemi, ale i ve vesmíru.

Těžké začátky

Isaac Newton se narodil 4. 1. 1643, ve vesnici Woolsthorpe v hrabství Lincoln v Anglii. Byl tak slaboučký, že nikdo nevětil, že se dožije večera. Teprve když přežil týden, dali jej pokřtít. Jeho otec byl zámožným vlastníkem půdy, ale zemřel před jeho narozením. Když Isaacovi byly tři roky, matka se znovu vdala a dítě nechala svým rodičům. Tesknotu po matce málem nepřežil. Na školu se těšil, ale i zde Newton velmi trpěl. Spolužáci se mu posmívali a často jej i bili.

Isaac neměl kamarády, ale bavil se zhotovováním vodních mlýnků, hodin a různých dalších modelů. Mnozí lidé mu dovolili na své domy upevňovat sluneční hodiny, protože byly neobyčejně přesné.

V 11 letech přešel na střední školu, kde se prohloubil jeho zájem o mechaniku a matematiku. Horlivě se věnoval svým zájmům, proto jeho prospěch nebyl valný. Narůstaly však

jiné důležité vědomosti. V této době zemřel otcím. Isaac musel opustit školu a vrátit se domů, aby hospodařil na rodinném statku a pomáhal s mladšími sourozenci. Matka však viděla, že je nešťastný. Práce na statku Isaaca nenaplňovala, proto jej opět poslala studovat, tentokrát na univerzitu v Cambridge. První tři roky byly pro chudého studenta ponižující a těžké. Obsluhoval bohatší spolužáky při stolování, štípal dříví, umýval nádobí.

Vlastně byl jejich sluhou. Vše se však změnilo, když vešlo ve známost jeho zobecnění binomické věty, použitelné pro libovolné exponenty. Navíc v roce 1663 přišel na univerzitu významný mladý teolog, filosof, optik, mechanik, profesor Isaac Barrow. Jeho přednášky Newtona fascinovaly. Netrvalo dlouho a stali se z nich přátelé a spolupracovníci.

Věda a víra patří k sobě

17. století bylo ve Velké Británii obdobím silného náboženského probuzení. Isaac Newton věřil v Boha Stvořitele, jehož zákony obdivoval a objevoval.

Období duchovního probuzení mu pomohlo najít Boha jako Spasitele v Ježíši Kristu. Nyní již vědomě počítal s jeho vedením ve svém výzkumu i v osobním životě. Vznikla syntéza Boží role v duchovní i vědecké rovině. Než v Anglii v roce 1665 vypukl mor, stačil tehdy dvaadvacetiletý Newton získat hodnost bakaláře svobodných umění. Univerzity byly zavřeny a studenti a učitelé se rozutekli na venkov, aby zachránili alespoň holý život. Kupodivu pro Isaaca tato doba nebyla ztracená léta, ale nejplodnější roky jeho života. Již v roce 1666 objevil derivace funkcí, pochopil důležitost integrálů a s pomocí těchto veličin dovedl analyticky zjišťovat tečny křivek a křivosti čar.

Pro nebeskou mechaniku vytužil správný tvar gravitačního zákona i jeho důsledky pro astronomii. Z doby jeho pobytu na rodném statku pochází také legendární historka o pádu jablka ze stromu. Ve stáří ji sám potvrdil. Jablko mu sice nespadlo na hlavu, ale při pozorování úplňku si všiml jablka na stromě a uvědomil si, že síla působící pád jablka na zem, by mohla být totožná se silou udržující Měsíc na kruhové dráze kolem Země. Provedl tedy příslušný výpočet pro

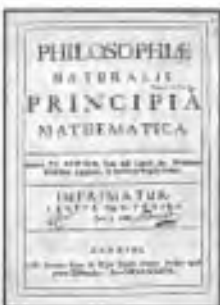
pohyb Měsíce kolem Země a došel k závěru, že obíhající těleso je přitahováno silou nepřímo úměrnou druhé mocnině vzdálenosti obou těles.

Uznávaný vědec

V roce 1667 se Newton vrátil do Cambridge, ale již jako profesor matematiky a člen rady starších. V červenci téhož roku Newton dosáhl vrcholu své akademické dráhy, byl zvolen Magistrem in Artibus. Tím získal víc finančních prostředků a větší možnosti ve svém vědeckém zkoumání.

Newtonova analýza sil dala za pravdu Koperníkovi, Keplerovi a Galileovi. V optice si vytkl za cíl zlepšit astronomické dalekohledy. Vadilo mu, že barevně, ale i tvarově zkreslují kontury. Newton se proto začal věnovat geometrické optice a pustil se i do broušení čoček. To jej nasměrovalo i do studia chemie. Napsal spis „O povaze kyseliny“. Pracoval se rtutí a na základě mechaniky kapalin zjistil nejen tvar nebeských těles a Země, ale i tvar povrchu rotující kapaliny. Newtonovým nejznámějším objevem v mechanice byly jeho tři pohybové zákony: síly, setrvačnosti, akce a reakce.

Pro Newtona bylo typické, že o svých objevch dovedl mlčet. Až v roce 1672 poslal svůj první samostatný článek do londýnské Královské společnosti. V tom roce byl Newton zvolen za člena Royal Society (Královská vědecká společnost) za zpracování myšlenky a sestrojení zrcadlového dalekohledu.

Roku 1688 byl Newton zvolen do parlamentu. Později mu hrabě Montague dal místo inspektora v londýnské mincovně, a navíc povýšení do šlechtického stavu. S velkou svědomitostí vykonával funkci mincmistra i prezidenta Královské společnosti. Pro skutečnost, že ještě ve vysokém věku byl schopen intelektuálních výkonů, svědčí vynález jeho zrcadlového sextantu. Dnes se přístroj nazývá Hadleyův sextant. 2. března 1727 Isaac Newton naposledy předsedal Královské společnosti. Již dlouho trpěl dnou, ledvinovými i žlučnickovými kameny, pohyb mu působil velké bolesti. Teprve tři dny před smrtí ulehl a v ranních hodinách 31. března 1727 v Kensingtonu zemřel.

Isaac Newton o Pánu Ježíši

• Sestoupil z nebe na tuto zem. Svůj královský šat vyměnil za oděv pozemšťana a stal se člověkem, abychom my mohli být dětmi Božími.

• Ponižil se až do prachu země, abychom mohli být povýšeni k nebeskému trůnu.

• Přestože byl bohatý, stal se nejchudším z lidí.

• Spař v cizích jeslích, jel po moři v cizí lodičce, jel na cizím oslátku a byl pohřben v cizím hrobě.

• Narodil se proti přírodním zákonům a vyrostl ve skrytosti jako služebník všech.

• Neměl vyšší vzdělání tohoto světa, nenapsal jedinou knihu, ale do největších knihoven světa by se nevešly knihy, které byly napsány o něm.

• Nesložil ani jednu píseň, ale svou odpouštějící láskou rozezvučel víc písní chvály, než všichni básníci světa.

• Když byl dítětem, zneklidnil krále, když byl chlapcem, udivil doktory, když byl dospělý, otřásl národem i mocnou veleříší římskou.

• Ovládal přírodní zákony, chodil po vlnách moře, tišil bouře, nasýtil z mála tisícové zástupy, uzdravil bez léků, křísil mrtvé.

• Nepřátelé jej nemohli přemoci, Satan jej nemohl zahubit, ani hrob ho nemohl zadržet.

• Nade vším zvítězil. Svojí láskou přetvořil svět.

• Velcí mužové světa přišli a odešli. On svatý jediný zůstal a je navěky.

• Tento Ježíš je Spasitel světa, můj Spasitel, chceš-li, bude i tvůj. Pokoř se před ním, provolej ho za krále svého srdce a života.

• Zvol si Ježíše, protože nikdo není jako On.

Podle Brněnské tiskové misie

Dříve než vznikl dolar byl tolar

Kde? V Čechách, v Jáchymově. Tento příspěvek seznámí čtenáře se vznikem tolaru. Hrabě Štěpán Šlik začal v Jáchymově těžit stříbro a z něho razit tolar. Tyto nové mince rychle rozšířil po tehdejší svět, jazykovou proměnou vznikl název dolary a název měny USA byl na světě. Jak jednoduché! Ale kdepak! Tak jednoduché to nebylo. Zejména na počátku. Když si uvědomíme, že právo razit peníze měl pouze král nebo císař, tak jak si mohl pouhý hrabě dovolit razit vlastní měnu? A kde by tato měna potom platila? Mohl platit dosud neznámými mincemi, které si navíc sám vyrazil? Před námi se rýsuje řada problémů, politických, diplomatických, obchodních i technických. Rád bych ukázal, jaká asi musela probíhat různá složitá diplomatická a zákulisní jednání a jak si jáchymovský tolar razil cestu do světa.

Před zahájením ražby tolarů

Původně chtěli Šlikové zhodnotit své dolování stříbrné rudy výhodným prodejem stříbra. Proto uzavřeli smlouvu s bankovními domy Jana Nützela a Jakuba Welsera v Norimberku o půjčce a jejím splácení prodejem stříbra (i když platil zákaz panovníka o vývozu zlata a stříbra ze země, s tím si ale Šlikové hlavu nelámali). Začátkem roku 1519 začali Šlikové uvažovat o větším zhodnocení stříbra a získání většího zisku ražením stříbrných mincí. Navíc na vývoz stříbra ve formě stříbrných mincí se panovníkův zákaz o vývozu stříbra nevztahoval. Právo razit mince měl pouze český král. Pro ražbu mincí by Šlikové potřebovali králem potvrzený souhlas sněmu. Šlikové začali o povolení vehementně usilovat a vedli jednání hned po dvou liniích. V první řadě se snažili získat souhlas krále. V tomto případě zvolili nepřímý postup. Vyhledávali vlivné osoby z blízkého okolí krále Ludvíka Jagellonského, kteří by svým vlivem mohli rozhodnutí krále ovlivnit. Tato jednání nebyla úspěšná. Ve

Pohled do mincovny, vyobrazení na hornickém oltáři v Annenbergu

druhé řadě vedli zákulisní jednání s představiteli zemské moci v Českém království. Nejdůležitější jednání měl v Praze hrabě Štěpán Šlik s mocnými stavovskými předáky Zdeňkem Lvem z Rožmitálu, Ladislavem ze Šternberka a Janem Pluhem z Rabštejna a to ještě před zahájením sněmu českých stavů v roce 1520. Tato jednání úspěšná byla, však také tito pánové dostávali v následujících obdobích nemalý podíl ze zisku. V usnesení sněmu z 9. ledna 1520 byl vydán podmíněný souhlas pro Šliky s ražením mincí. Podmínkou byl souhlas krále. Ovšem Šlikové ihned po usnesení sněmu začali razit mince.

Zahájení ražby tolarů

Těžařstvo založené a vedené Šlikem v roce 1516 bylo v prvních dvou letech financováno bankovními domy v Norimberku. V té době byly již výnosy z dolů tak velké, že tyto peníze pro provoz dolů nebyly potřeba a mohly být použity pro vystavění hradu Freudenstein. Dluh do Norimberka byl plně splacen již v roce 1518 a to zakázaným exportem stříbra. Ani v šestnáctém století nic nebylo průhledné a poctivé. Koncem roku 1519 byly v Jáchymově zahájeny přípravy na ražbu tolarů. Ty se konaly tajně ve sklepeních hradu Freudenstein. Ražba se rozběhla téměř okamžitě po získání souhlasu sněmu českých stavů. Tolar y z pokusné ražby nebyly dány do oběhu a dnes tyto vzácné a velice drahé mince existují vzácně ve sbírkách sběratelů. Horní hejtmán Jindřich z Könnertitz byl Šliky pověřen dozorem nad dolováním i nad mincováním. Jemu podléhal vedoucí mincovny - mincmistr. Mincmistři se střídali a jejich

Královská mincovna v Jáchymově z roku 1538

působení je dostatečně probádáno. Nezvyklé je období 1525–1527. V roce 1525 řídili mincovní provoz dva, v roce 1526 pět a v roce 1527 tři mincmistři. To ukazuje na skutečnost, kterou předpokládají někteří badatelé, že Šlikové v určitém období razili tolary na více místech, i mimo Jáchymov.

Oběh jáchymovských tolarů

Důležité pro ražbu a následný oběh jáchymovských tolarů bylo jednání mezi Šliky a saskými knížaty, započaté již v roce 1519. Tato jednání nabyla na intenzitě po vynešení rozhodnutí sněmu českých stavů z 9. ledna 1520. Byl vznesen dotaz, zda nové jáchymovské mince vyráběné podle zrna (*obsah čistého stříbra*) a stříže (*hrubá=celková váha mince*) saského zlatníkového groše by mohly obíhat v Sasku. (Pozn.: Saský zlatníkový groš byla první úspěšná stříbrná mince v hodnotě zlaté mince ze začátku 16. století.) Tehdy bylo Sasko, zvláště Lipsko, významné středisko obchodu. Důležité bylo jednání 13. dubna 1520 v Altenburgu, které pokračovalo na velikonočním lipském trhu 29. 4. až 6. 5. 1520. Zde byly mince z Jáchymova přezkoušeny a proti oběhu těchto mincí nebyla vznesena podstatná námitka, pokud váha a jakost bude odpovídat saským zlatníkovým grošům. Byl však zakázán oběh pražských grošů v Sasku, o který se neúspěšně snažil král Ludvík již od roku 1518. Váha a jakost mincí z Jáchymova byla často a na velkém množství mincí kontrolována a chyby nebyly nalezeny. Tolary začaly být ochotně přijímány ve všech tehdejších významných obchodních střediscích.

Mincování v Jáchymově přebírá král Ferdinand I

V roce 1526 padl v bitvě s Turky král Ludvík Jagelonský a ani hrabě Štěpán Šlik se z tažení nevrátil. Po nástupu krále Ferdinanda I. na trůn se objevují snahy odejmout Šlikům právo mincování. Na zemském sněmu v roce 1527 bylo výslovně proklamováno, že právo mincování přísluší pouze králi. V příštím roce sněm přijal za svůj názor Ferdinanda I. a mincovní oprávnění z roku 1520 Šlikům odebral. Šlikům

Tolar ze sbírek Britského muzea

zůstala správa mincovny, zůstal jim odpovědný desátník a přepalovač stříbra. Šlikové se z vlastníků stali královskými provozovateli. I nadále se střídali více či méně úspěšní mincmistři. Z nich uvedu pouze poněkud záhadný případ Klause Krause, který nastoupil do funkce desátého května 1531. Za jeho vedení nastaly v mincovně velice rozhárané poměry. Klaus Kraus byl obviněn ze závažných prohřešků, byl zbaven funkce mincmistra a podle rozsudku komorního soudu schváleného králem propadl za svá provinění "hrdlem i statkem" (= měl být popraven a měl mu být zabaven veškerý majetek). Provedení trestu bylo neustále odkládáno, až 25. května 1537 byl Klaus Kraus na základě rozhodnutí krále Ferdinanda I. osvobozen a propuštěn. Nikde se nenašel ani náznak podstaty, v čem se vlastně provinil.

Tolar se stal pevnou měnou

Obě "velmoci stříbra", země pod habsburskou správou a Sasko, se snažily o společnou měnovou politiku. Zavedením tolaru se to podařilo a po 400 let tyto země garantovaly jeho význam ve světovém měnovém systému. Tolar se stal měnou, která byla ochotně přijímána ve všech zemích tehdejšího světa. Tolar platil v rakouském mocnářství do 30. 3. 1901, v německých státech skončil 30. 7. 1907 na hodnotě 3 marek. Je třeba přiznat, že pro uplatnění tolaru jako nominálně silné stříbrné mince v evropském směnném systému bylo nejvýznamější a rozhodující šlikovské období ražby 1520–1528. V těchto letech bylo ručně vyraženo 3 250 000 tolarů a 22 000 000 pražských grošů. Také v českém měnovém systému sehrál jáchymovský tolar významnou roli. Ve 40. letech 16. století byla zavedena ražba tolaru ve všech českých mincovnách. Tím byl položen základ pro pozdější zavedení habsburské jednotné měnové politiky. V té době také získal tolar svůj konečný název, z původního Joachimsthalerguldengroschen se stával Joachimsthalergulden > guldenthaler > taler > tolar. Tolar se uplatnil v dalších evropských zemích, v zemích pod španělskou i anglickou vládou, stal se měnou v Karibiku. Španělská a anglická výslovnost z tolaru vytvořila dolar, název nejpevnější měny světa, amerického dolaru, byl na světě.

Jaroslav Oheč, Jáchymov, Česká republika
Foto archiv autora

Ruční ražení pouze kladivem

MLADÝM

Nadějný student a sexuální výchova ...

Blíží se doba přijímacích zkoušek na střední školy a mě, jako dlouholetého profesora na Střední průmyslové škole elektrotechnické v Brně napadá vzpomínka na žáka, který byl na naši školu přijat, ale nikdy jsme ho neviděli. Bylo to tak.

Na sklonku totalitní doby se přijímali žáci s dobrým kádrovým profilem a dobrým prospěchem na základní škole. Ti kteří navíc měli v posledních třech letech průměr všech známek nejvíce 1,2 byli přijati bez přijímacích zkoušek. Ten chlapec, o kterém budu psát, měl průměr 1,0 a pocházel z nejbližšího okolí Blanska.

Před nástupem na průmyslovku se o prázdninách zúčastnil pionýrského tábora, kde byla jejich vedoucí asi 18-ti letá dívka. Chlapce si získala nejen svým vzhledem, ale i poutavým vyprávěním, kde se věnovala sexuální výchově, která 14 – 15 letou mládež enormně zajímala. Vyprávěla jim, že na první soulož musí chlapec dívku pozvat a připravit ji k tomu napřed krásné lůžko vyzdobené a vystlané květinami.

Tábor skončil a bývalá vedoucí nyní dojížděla na kole na další brigádu, tentokrát jako průvodkyně v jeskyních Moravského krasu. Náš budoucí student vše připravil, jak si to pamatoval z pionýrského tábora a počkal si na svoji bývalou vedoucí, která jela na kole. Zastavil ji a vyznal jí své city a pozval na připravené lůžko, kde se budou milovat. Děvče ale jeho city nesdílelo a vysmálo se jeho najivitě dítěte. To mladého muže urazilo a zvedl kámen a praštil jím děvče do hlavy. To upadlo a chlapec v domění, že ji zabil, se rozhodl svůj čin zamaskovat. Nalezeným vrškem od konzervy odřezal děvčeti hlavu a ukryl ji daleko pod tlejší listí. Tělo bylo těžké, a tak ho ukryl jen nedaleko pod listím a na kole odjel domů, kde to řekl mamince a ta hned spálila jeho šaty od krve.

Protože dívka nedorazila provádět do jeskyní, začalo pátrání. Nejprve na cestě našli divné květiny, jakoby dané na hrob. Potom policejní pes našel tělo bez hlavy. Po delším hledání našli i hlavu a pes nakonec objevil i pachatele u jeho rodičů.

Chlapce jako nezletilého umístili do vězení pro mladistvé. Matku zavřeli za napomáhání a neoznámení vraždy. Při domovní prohlídce objevili i kradené součástky přístrojů a tak zavřeli i otce za rozkrádání.

Už je to dávno. Jaké byly další osudy toho chlapce nevím. Snad po odpykání trestu žije jako řádný člověk, ale strašné vzpomínky mu zůstanou až do konce života.

Ing. Mgr. Jaromír Jun, Židlochovice
Česká republika

Podstata sexuální výchovy

Sexuální výchova v rodině a ve škole je dnes zbytečně často spojována především s informací o lidské sexualitě. Informace nejsou nejdůležitější. Skutečnou podstatou sexuální výchovy dětí je však být svědkem vzájemné manželské lásky rodičů, která má také svůj sexuální rozměr. Teprve ze vzájemné manželské lásky se rodí láska rodičovská.

Rodiče totiž nemohou vytvořit dobrý výchovatelský vztah ke svým dětem, pokud nejprve nevytvoří hluboký vzájemný vztah sami mezi sebou. Bez vztahu mezi mužem a ženou, bez otcovského a mateřského vztahu k dětem bude i výchovatelský vztah jaksi neúplný, a někdy i zraňující. Práva, která mají rodiče vůči svým dětem, jsou pevně spojena s povinnostmi vůči nim, a první povinností rodičů vůči dětem je jejich vzájemná láska. Právě tato vzájemná rodičovská láska se stává nejdůležitějším základem sexuální výchovy vlastních dětí.

Bez hluboké manželské lásky bývá rodičovská láska vždy nějakým způsobem omezená a zraněná.

Mrzačení výchovy dětí, a tím tedy i sexuální výchovy, spočívá v tom, že matka a (nebo) otec chtějí dítěti darovat individuální lásku" (každý z nich svým způsobem), ale nejsou schopni darovat mu společnou, vzájemnou lásku. V této situaci nemůže ani ta nejlépe vedená sexuální výchova v rodině a ve škole tento nedostatek nahradit. Může pouze objasnit a zmírnit zranění ze vztahů s rodiči.

Józef Augustyn
Z knihy *Sexuální výchova v rodině a ve škole*
Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Honoring the Greatest Mother of All

In 1914, President Woodrow Wilson officially established the celebration of Mother's Day in the United States as the second Sunday in May. This proclamation was largely due to the hard work of a woman named Anna Jarvis. Jarvis' mother, Ann Reeves Jarvis, worked tirelessly in the era immediately following the Civil War to form "Mothers' Day Work Clubs" to teach local women how to properly care for their children. According to *History.com*, "These clubs later became a unifying force in a region of the country still divided over the Civil War. In 1868 Ann Reeves Jarvis organized 'Mothers' Friendship Day,' at which mothers gathered with former Union and Confederate soldiers to promote reconciliation." Ann Reeves Jarvis passed away in 1905 and her daughter longed for a way to celebrate mothers and all that they do. No matter how old children get, it seems like a mother's work is never done. This is especially true for our Blessed Mother who continuously watches, prays and guides us. Her motherly love remains the most enduring of all mothers.

According to an article by *National Geographic* titled "Mary, the Most Powerful Woman in the World,"

"Starting in the 16th century, the Roman Catholic Church instituted a strict vetting process for miracles like the 2,000 sightings of the Virgin Mary claimed since A.D. 40. To be worthy of belief and church support, apparitions must be deemed miraculous with a high degree of certainty and in line with church doctrine, and found to have had a positive impact."

There have been thousands of recorded apparitions in all corners of the globe however only a select few have been recognized by the Vatican. Often, the apparitions are named after the place where the Blessed Mother appeared. Our Lady of Guadalupe is one of the early apparitions with Vatican approval and it is a beautiful narrative.

Early one morning in December of 1531, a 57-year-old Catholic convert by the name of Juan Diego hears something that he describes as a beautiful sound. He was a peasant born during the time of

Aztec rule which included cannibalism and human sacrifice. Juan Diego follows the sound and has his first encounter with the Blessed Mother on Tepeyac Hill which was the site of a former Aztec temple. The Blessed Mother revealed herself as "The Mother of God" and directs Juan Diego to visit his bishop and ask that a temple be built on the site that she appeared. Wanting to fulfill his instructions, Juan Diego meets with the Bishop. Weary of Juan Diego's account, the Bishop turns him away. Saddened that he was unable to carry out the Blessed Mother's request, Juan Diego returns to the site of the apparition. The Blessed Mother appears again and instructs Juan Diego to try another time. Juan Diego approaches the Bishop again and is told that a divine sign is needed for the Bishop to believe him. Juan Diego promises that he will deliver a sign the next day which, of course, was wishful thinking. That evening, Juan Diego returns to the home in which he shares with his uncle, as his wife had recently passed away. His uncle is quite sick and Juan Diego stays by his side for 2 days, therefore breaking the promise he made to the Bishop. Soon, Juan Diego's uncle is near death and he sets off to look for a priest that will make preparations for his uncle's death. On his way in search of a priest, the Blessed Mother appears. Juan Diego explains his ordeal to her and she replies, "Am I not your mother? ... Are you not in the crossing of my arms?" Juan Diego is told that his uncle is alright and not to worry. He asks the Blessed Mother for the sign that was requested by the Bishop. Juan Diego is told to go to the top of Tepeyac Hill where he is to pick flowers and hide them in his tilma (or cloak) and not to reveal them to anyone before he reaches the Bishop. Even though flowers were not in season in December, Juan Diego obeyed. At the top of the hill he finds roses which he keeps in his cloak until reaching the Bishop as instructed. Thinking that the out-of-season roses are the sign he was giving to the Bishop, Juan Diego opens his cloak and the roses fall out. To both Juan Diego's and the Bishop's astonishment, an image

of the Blessed Mother as she appeared to Juan Diego was embedded on the cloak. Her cloak is blue with stars miraculously arranged as they were in the sky the day of her first apparition. The Blessed Mother's head is bowed. She is standing on a crescent moon which was an Aztec symbol. Her hands are together in prayer.

Our Blessed Mother's apparitions are testaments to her love and unwavering guidance. The temple that the Blessed Mother requested in 1531 was built in 1536 and still stands today in the outskirts of Mexico City. Juan Diego's tilma was made from woven cactus fibers which usually last approximately 30 years before falling apart. Almost 500 years later, the cloak is intact and in incredible condition. According to *Catholicism.org*, by 1541, just ten years after the apparitions, there were ten million Indians who had been converted from paganism.

By Jana Krcek

For more information about the intricate details of the cloak of Our Lady of Guadalupe, please visit www.sancta.org/eyes.html

Archbishop of Chicago Blase Cupich: Pope showing „Closeness to real lives“

Don't tear the house down, but make sure the front doors open wider to accommodate a larger spectrum of people dealing with the realities of 21st-century life.

That, in a nutshell, is how Chicago Archbishop Blase Cupich is interpreting Pope Francis' landmark document on family and marriage that was released Friday.

"He demonstrates his closeness to the real lives of people, someone who knows the smell of the sheep, as he takes up a wide spectrum of the complexity that defines family living in our time," said Cupich, talking to reporters at a news conference at the Archbishop Quigley Center.

But Cupich noted that the pope, in his writings, is not seeking change in church doctrine. For example, Francis strongly upholds that marriage is a lifelong commitment.

"In fact, the pope urges the church not to step away from proposing the full ideal of marriage," Cupich said. "At the same time, he makes clear that doctrines are at the service of the pastoral mission."

In the 256-page document "The Joy of Love" that rejects black-and-white rules for the faithful, Francis insisted that individual conscience be the guiding principle for Catholics negotiating the complexities of

sex, marriage and family life.

In selectively citing his predecessors and emphasizing his own teachings, Francis makes clear that he wants nothing short of a revolution in the way priests accompany Catholics, saying the church must no longer sit in judgment and "throw stones" against those who fail to live up to the Gospel's ideals of marriage and family life.

"I understand those who prefer a more rigorous pastoral care which leaves no room for confusion," he wrote. "But I sincerely believe that Jesus wants a church attentive to the goodness which the Holy Spirit sows in the midst of human weakness."

On thorny issues such as contraception, Francis stressed that a couple's individual conscience - not dogmatic rules imposed across the board - must guide their decisions and the church's pastoral practice.

"We have been called to form consciences, not replace them," he said.

He insisted the church's aim is to reintegrate and welcome all its members. He called for a new language to help Catholic families cope with today's problems. And he said pastors must take into account mitigating factors - fear, ignorance, habits and duress - in counseling Catholics who simply aren't perfect.

"It can no longer simply be said that all those in any irregular situations are living in a state of mortal sin and are deprived of sanctifying grace," he wrote. Even those in an "objective situation of sin" can be in a state of grace, and can even be more pleasing to God by trying to improve, he said.

Gays will likely be disappointed by the documents' failure to offer anything significant beyond existing church teaching that gays are not to be discriminated against and are to be welcomed into the church with respect and dignity.

"It's not the position of the church to put that on the same plain as a marriage between a man and a woman," Cupich said. "And the church's position on that really has been very clear. It is because there is the understanding... that goes from the story of creation until now that talks about the continuation of the human race."

Cupich said the pope's words aren't aimed at filling empty pews.

"He really cares about people," Cupich said. "He wants to make sure they are served well by the church."

*Contributing: AP
Chicago Sun Times
April 9, 2016*

Hrad Karlštejn

Státní hrad Karlštejn stojí na skalnatém výběžku uprostřed kotliny nedaleko levého břehu řeky Berounky. Najdete ho asi 30 km jihozápadně od Prahy a 16 km jihovýchodně od městyse Beroun. Karlštejn založil v roce 1348 český král a pozdější císař Svaté říše římské Karel IV. Lucemburský (1346–1378). Mezi českými hradů měl hrad Karlštejn výjimečné postavení především proto, že byl místem určeným k uložení královských pokladů, korunovačních klenotů, sbírek relikvií, a důležitých písemností. Starší hrad Zvíkov v jižních Čechách tomuto účelu už tehdy nevyhovoval. Hrad Karlštejn byl pro trvalý pobyt císaře a krále připraven po 7 letech stavby hradu, tedy roku 1355. Císař a král Karel IV. osobně dohlížel nejen na dostavbu hradu, ale i na jeho výzdobu.

Výstavba hradu Karlštejn začala nejníže položenou Studniční věží a purkrabským domem na hlavním nádvoří hradu. Ručně ražená studna ve Studniční věži zabezpečovala trvalý odběr pitné vody pro obyvatele hradu z nedalekého potoka pod hradem. Výstavba pokračovala budováním mohutného císařského a královského paláce se soukromými i reprezentačními místnostmi pro panovníka, jeho hosty a pro obslužný personál. Dále pokračovala stavbou nad palácem stojící menší Mariánské věže s kostelem Panny Marie a sakristií ve 2. poschodí, a s přiléhající soukromou kaplí Karla IV., zasvěcenou sv. Kateřině. Stavba hradu končila na nejvyšším místě hradního ostrohu, kde dnes stojí samostatnými hradbami opevněná, 60 m vysoká Velká věž. Nejsilnější zeď měla ze severní strany, kde mohla být nejvíce ohrožena nepřítelem. O více než půl století později tato Velká věž odolala útokům husitů, odolala i obléhání švédskými vojsky během 30leté války. Do jejího 2. poschodí byla vestavěna kaple Sv. Kříže, do níž byl uložen celý říšský a královský poklad Karla IV. Celkem má Karlštejn 5 křesťanských kaplí. Kromě jmenovaných stojí na Karlštejně ještě Hodinová věž (na hlavním nádvoří) a věž Voršilka (vstupní

brána do hradu). Stavba Karlštejna byla dokončena v roce 1365.

České korunovační klenoty, původně uložené v katedrále sv. Víta v Praze, byly v kapli Sv. Kříže na Karlštejně uloženy od počátku husitských válek téměř 200 let. Přitom říšské korunovační klenoty nechal z Karlštejna odvézt roku 1421 do Uher syn Karla IV. římský císař Zikmund. Později, roku 1619, byly také české korunovační klenoty přestěhovány z Karlštejna už natrvalo do katedrály sv. Víta v Praze. Vzhled hradu Karlštejna pozměnila pozdně gotická a zejména renesanční přestavba v časech vlády Rudolfa II. (1576–1612), provedená arch. Ulriccem Aostallissem. Dnešní podobu získal na konci 19. stol., kterou v duchu purismu (očistý od pozdějších úprav) vedl arch. Josef Mocker.

Pověsti a hrůzné příběhy kolem hradu Karlštejna

Zcela nepravdivé povídání o tom, že na Karlštejně nesměly pobývat ženy, spustil Jaroslav Vrchlický svojí veselohrou „Noc na Karlštejně“. Není to pravda! Ženy měly na Karlštejn přístup, stejně jako na kterýkoliv jiný hrad! Pravdu snadno zjistíme v zakládací listině karlštejnské kapituly, v níž se píše: „Tímto listem na věčné časy zapovídáme, aby žádný (muž) na věži hradu Karlštejna, na kteréž předpověděná kaple jest ustavena, s ženou spáti nebo ležeti měl.“ Ženy se po hradu pohybovaly volně, přístup jim byl zakázán jenom do jednoho poschodí Velké věže, kde sídlili obránci cenného pokladu!

Jedna z nejznámějších karlštejnských pověstí vypráví o slepém hudebníkovi, doprovázeném jeho věrným psem. Slepec hrával v hradu Karlštejně na loutnu. Jednoho dne byl na Karlštejně na návštěvě brunšvický kníže se svým proraďným komorníkem. Komorník podal svému knížeti otrávené víno, ale ten nic netuše předal číši s vínem slepému hudebníkovi. Ať prý se napije, když po celý den tak pěkně vyhrával! Slepý muzikant přiložil číši ke

Kaple sv. Kateřiny Alexandrijské na Karlštejně - soukromá oratoř Karla IV.

rtům, ale v tom mu na klín skočil jeho pes a všechno víno zhltnal sám. Velmi brzy nato pes skončil. Slepec pár dní poté zemřel žalem po svém psíkovi.

Nejhrůznější historka se zakládá na skutečné události. V 16. století pobývala na hradě Karlštejně Kateřina Bechyňová, manželka purkrabího. Ta ohavným způsobem zamordovala 14 osob. Sadistická paní nejvíce týrala mladé služebné dívky, jejím hněvu však neunikli ani pacholci ani domácí zvířata. Sluha, který nesplnil její rozkazy, byl vhozen bez lana do hladomorny. Kočku, která potrhala krajky, nechala paní Kateřina stáhnout z kůže za živa. Na její řádění upozornil komorní soud v Praze až Václav Hájek z Libočan, tehdejší karlštejnský děkan. Česká „čachtická paní“ byla odsouzena k smrti umorěním hladem. Její manžel pak nechal děkana a kronikáře Hájka z Karlštejna vyhostit. „Hájka jako lotra přivezli podvázaného pod koněm z Karlštejna do Prahy“ napsal tehdejší čáslavský rytíř Václav Halaš. Dva dny po smrti paní Kateřiny zemřel náhle předseda komorního soudu v Praze. Že by to byla poslední oběť zlotřilé purkraběnky? Zamordované dívky prý na hradu Karlštejně straší dodnes jako „bílé paní“.

*Jiří Kachlik, Brno
Česká republika*

**Foto na zadní straně:
Hrad Karlštejn**

